

Prøver og eksaminer

Brugerundersøgelser

Prøver og eksaminer

Brugerundersøgelser

2005

Indhold

Prøver og eksaminer

© 2005 Danmarks Evalueringsinstitut

Trykt hos Vester Kopi

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma efter Dansk Sprognævn's anbefalinger.

Bestilles hos:

Alle boghandlere eller på EVA's hjemmeside www.eva.dk

Kr. 45,- inkl. moms

ISBN 87-7958-237-0

1	Indledning	3
1.1	Baggrund	3
1.2	Formål	3
1.3	Organisering	3
1.4	Rapportens opbygning	4
2	Konklusioner	5
2.1	Undersøgelsen blandt uddannelsessøgende	5
2.2	Undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner	5
2.3	Undersøgelsen blandt virksomheder	6
3	Uddannelsessøgende	7
3.1	Hovedlinjer	7
3.2	Beskrivelse af deltagere	8
3.3	Holdning til eksamensformer	9
3.4	Faglige, generelle og personlige kompetencer	10
3.5	Eksamen og den daglige undervisning	12
3.6	Sammenhængen mellem undervisning og eksamen	14
3.7	Brug af erfaringer med eksaminer	14
4	Uddannelsesinstitutioner	17
4.1	Hovedlinjer	17
4.2	Beskrivelse af deltagere	18
4.3	Eksamensresultater fra den adgangsgivende uddannelse	18
4.3.1	Lederes kendskab	18
4.3.2	Vejlederens kendskab	19
4.3.3	Lærernes kendskab	20
4.4	Sammenhængen mellem karakterer og kompetencer	22
4.5	Faglige, generelle og personlige kompetencer	24
4.6	Eksamensformer på adgangsgivende uddannelser	27
4.7	Vigtigheden af bedømmelse med karakter	30
5	Virksomheder	33
5.1	Hovedlinjer	33
5.2	Beskrivelse af deltagere	34
5.3	Resultaternes generelle betydning for ansættelse	35
5.4	Resultaternes betydning for den seneste ansættelse	36
5.5	Kompetencer og præstation på arbejdspladsen	37
5.6	Vurdering af eksamensbeviser	39
6	Overordnede sammenhænge	43
6.1	Hovedkonklusioner	43
6.2	Anvendelse af prøve- og eksamensresultatet	44
6.3	Præstation på nuværende uddannelse	44
6.4	Kendskabet til prøve- og eksamensresultatet	45
6.5	Holdninger til gruppeeksamen	46
6.6	Dimittendernes præstation på arbejdspladsen	46
6.7	Vurdering af eksamensbevis	46

7	Metode	49
7.1	Udarbejdelse af spørgeskemaer	49
7.2	Gennemførelse af undersøgelsen	50
7.2.1	Undersøgelsen blandt virksomheder	50
7.2.2	Undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner	51
7.2.3	Undersøgelsen blandt uddannelsessøgende	51
7.3	Afreportering	53

1.1 Baggrund

Undervisningsministeriet har anmodet Danmarks Evalueringsinstitut om at gennemføre en række brugerundersøgelser af aftageres og uddannelsessøgendes opfattelse af prøve- og eksamenssystemet. Baggrunden for undersøgelserne er regeringens oplæg til en modernisering af prøver, eksaminer og karakterer. Regeringen ønsker at gennemgå prøve- og eksamenstilrettelæggelsen i hele uddannelsessystemet med henblik på at prioritere prøveanvendelsen til fordel for dokumentationen af de væsentligste mål og kompetencer og sikre at dokumentationen er dækkende for den enkelte uddannelse.

1.2 Formål

Det overordnede formål med brugerundersøgelserne er at kortlægge prøve- og eksamenssystemets funktion for uddannelsessøgende og aftagere. Dette sker gennem tre selvstændige kvantitative undersøgelser: en spørgeskemaundersøgelse blandt uddannelsessøgende, en blandt uddannelsesinstitutioner og en blandt virksomheder med over 100 ansatte.

Formålet med undersøgelsen blandt uddannelsessøgende er at belyse opfattelsen af prøve- og eksamenssystemet på følgende uddannelser:

- de gymnasiale uddannelser (stx, hf, htx og hhx)
- de grundlæggende erhvervsfaglige uddannelser (EUD, landbrugsskoler og social- og sundhedsskoler) (omtales herefter som erhvervsfaglige uddannelser)
- korte og mellemlange videregående uddannelser (KVU og MVU)
- almen voksenuddannelse (VUC/avu inkl. hf-enkeltfag).

Formålet med aftagerundersøgelsen er at undersøge opfattelsen af prøve- og eksamenssystemet blandt følgende tre grupper aftagere:

Aftagergruppe 1: Uddannelsesinstitutioner der aftager grundskoleelever:

- de gymnasiale uddannelser (stx, hf, htx og hhx)
- erhvervsfaglige uddannelser
- almen voksenuddannelse.

Aftagergruppe 2: Uddannelsesinstitutioner der aftager elever fra de gymnasiale uddannelser:

- korte, mellemlange og lange videregående uddannelser (KVU, MVU og LVU).

Aftagergruppe 3: Arbejdsgivere der aftager dimittender fra de erhvervskompetencegivende uddannelser (erhvervsfaglige uddannelser, KVU og MVU).

1.3 Organisering

Undersøgelsen er blevet gennemført i perioden januar til maj 2005. De tre spørgeskemaundersøgelser og afrapporteringen af dem er blevet gennemført af en projektgruppe fra EVA, mens de statistiske analyser er gennemført af SFI-Survey på baggrund af et oplæg fra EVA.

Projektgruppen på EVA består af specialkonsulent Charlotte Rotbøll (projektleder), evalueringskonsulent Niels Matti Søndergaard og evalueringsmedarbejder Kasper Tollestrup Jensen.

1.4 Rapportens opbygning

Kapitel 2 indeholder et resume af rapportens konklusioner. I kapitel 3-5 gennemgås resultaterne af spørgeskemaundersøgelserne. Derefter gennemgår kapitel 6 de overordnede sammenhænge i materialet som den statistiske analyse peger på. Og i kapitel 7 redegøres der for undersøgelsesprocessen og den anvendte metode i hver af delundersøgelserne, herunder svarprocenter mv.

Denne undersøgelse af uddannelsessøgendes og aftageres opfattelse af prøve- og eksamenssystemet giver indtryk af at størsteparten af de uddannelsessøgende vurderer at eksamen giver et korrekt billede af deres kompetencer. Blandt uddannelsesinstitutionerne er der overordnet enighed om at prøve- og eksamenskarakterer fra de adgangsgivende uddannelser er velegnede til at forudsige hvordan eleven eller den studerende klarer sig på den aktuelle uddannelse. Samtidig fremhæver langt de fleste virksomheder at karakterer er vigtige for dem fordi de spiller en vigtig rolle i forbindelse med ansættelse af nye medarbejdere.

2.1 Undersøgelsen blandt uddannelsessøgende

Mens størsteparten af de uddannelsessøgende vurderer at eksamen giver et korrekt billede af deres kompetencer, er der forskelle på deres vurderinger af hvilke eksamensformer der giver det mest korrekte billede af deres kompetencer.

De fleste uddannelsessøgende vurderer at større skriftlige opgaver giver et korrekt indtryk af deres kompetencer, mens færrest vurderer at dette sker ved individuelle skriftlige eksaminer. Dette billede nuanceres imidlertid når kompetencerne deles op i faglige, generelle og personlige kompetencer.

Her finder den største andel af de uddannelsessøgende at deres faglige kompetencer bedst bliver bedømt ved individuelle skriftlige eksaminer. Færrest uddannelsessøgende vurderer at gruppeeksaminer giver et korrekt billede af deres faglige kompetencer. Hvad angår generelle og personlige kompetencer, vurderer flest at deres kompetencer bliver bedømt korrekt ved individuelle mundtlige eksaminer.

Samtidig vurderer flest at det er vigtigt at undervisningen på deres adgangsgivende uddannelse har forberedt dem på individuel skriftlig eksamen. Og flest at de kan bruge deres erfaringer med mundtlige eksaminer og færrest at de kan bruge deres erfaringer med gruppeeksaminer på deres nye uddannelse. Undersøgelsen viser i øvrigt at der er en tendens til at uddannelsessøgende over 20 år er mere tilfredse med gruppeeksaminer end yngre uddannelsessøgende.

2.2 Undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner

Undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner viser at der er overordnet enighed om at karakterer fra de adgangsgivende uddannelser er velegnede til at forudsige hvordan eleven eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse. Denne vurdering er i overensstemmelse med resultaterne af en registerbaseret undersøgelse der konkluderer at karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøve er den stærkeste faktor i forhold til at kunne forudsige elevens præstation ved studentereksamen og videre uddannelsesmæssige forløb.

Samtidig viser undersøgelsen også at der er en række forskelle på i hvilken grad uddannelsesinstitutionerne vurderer at de uddannelsessøgendes eksamensresultater fra den adgangsgivende uddannelse kan bruges til at forudsige noget om hvordan eleverne/de studerende klarer sig. Først og fremmest er dette afhængigt af uddannelsestype. De erhvervsfaglige uddannelser, VUC/avu samt de videregående uddannelser har de laveste forventninger på dette felt, mens de almene gymnasiale og erhvervs-gymnasiale uddannelser har de højeste forventninger. Uddannelsesinstitutionernes vurdering af om elevernes samlede eksamensresultat fra den adgangsgivende uddannelse kan bruges til at forudsige noget om hvordan eleverne/de studerende klarer sig på uddannelsen, er derudover afhængig af en række andre forhold. For det første er det afhængigt af om uddannelsesinstitutionen vurderer at mundtlige og skriftlige eksaminer afspejler elevens eller den studerendes faglige kompetencer. For det andet i hvilken grad ledere, vej-

ledere og lærere har kendskab til eksamensresultaterne, og i hvilken grad uddannelsesinstitutionen vurderer at mundtlige og skriftlige eksaminer afspejler elevens og den studerendes generelle og personlige kompetencer. Endelig afhænger det af i hvilken grad uddannelsesinstitutionen vurderer at større skriftlige opgaver afspejler den uddannelsessøgendes faglige, generelle og personlige kompetencer.

I udgangspunktet er det voksenuddannelsescentrene og de grundlæggende erhvervsfaglige uddannelser der i videst udstrækning anvender eksamensresultaterne fra den adgangsgivende uddannelse til at tilrettelægge den nuværende uddannelse. I hvilken udstrækning eksamensresultaterne anvendes, afhænger imidlertid også af en række faktorer der er individuelle for hver uddannelsesinstitution. Der drejer sig bl.a. om lederes, vejlederes og læreres holdning til om resultaterne af mundtlige og skriftlige eksaminer afspejler den studerendes kompetencer. Endelig har det betydning om uddannelsesinstitutionerne vurderer at gruppeeksaminer afspejler elevens eller den studerendes faglige, generelle og personlige kompetencer.

2.3 Undersøgelsen blandt virksomheder

Undersøgelsen blandt virksomheder viser at langt de fleste virksomheder med mere end 100 ansatte angiver at karakterer er vigtige når de ansætter ansøgere med en erhvervsfaglig uddannelse eller med en kort eller mellemlang videregående uddannelse. Alligevel viser undersøgelsen også at en større andel af virksomhederne også lægger vægt på andre faktorer end karaktergennemsnittet når de ansætter en nyuddannet. Blandt disse faktorer er jobsamtalen, jobansøgningen, erhvervs erfaring og referencer.

Beder man virksomhederne vurdere i forhold til 13-skalaen hvordan dimittendernes eksamensresultater afspejler deres kompetencer og præstation på arbejdspladsen, lyder den gennemsnitlige vurdering på karakteren 7. Der er dog en sammenhæng så især de virksomheder der lægger mest vægt på karaktergennemsnittet når de ansætter, er mere tilfredse med sammenhængen mellem eksamensresultat og kompetencer og præstation på arbejdspladsen end andre virksomheder.

Der er ingen betydelige forskelle mellem andelen af virksomheder der finder resultatet af mundtlige og skriftlige eksaminer, større skriftlige opgaver og praktisk prøve afspejler de faglige og generelle kompetencer der er nødvendige for en ansat i virksomheden. Til gengæld er det en mindre andel af virksomhederne der finder at resultatet af gruppeeksaminer afspejler disse kompetencer. Ligeledes er andelen af virksomheder mindre der finder at gruppeeksaminer og skriftlige eksaminer afspejler de personlige kompetencer der er nødvendige for den ansatte i virksomheden. Det er dog stadig mere end to tredjedele af virksomhederne der finder at gruppeeksaminer afspejler de faglige, generelle og personlige kompetencer der er nødvendige for den ansatte.

Blandt virksomhederne er der størst tilfredshed med eksamensbevisernes overskuelighed og mindst tilfredshed med muligheden for at se om prøve- og eksamensformerne er individuelle eller gruppebaserede. Det fremgår samtidig af undersøgelsen at næsten alle virksomheder lægger vægt på at det fremgår af eksamensbeviserne om en karakter er opnået ved en individuel eller gruppeeksamen.

Endelig er der en sammenhæng så de virksomheder der lægger mest vægt på karaktererne når de ansætter, også er dem der er mest tilfredse med eksamensbeviserne. Samtidig er virksomheder med mere end 200 ansatte mere tilfredse med eksamensbeviserne end virksomheder med under 200 ansatte. Denne sammenhæng forklarer dog kun en mindre del af den samlede variation i tilfredsheden med eksamensbeviser.

Dette kapitel belyser opfattelsen af prøve- og eksamenssystemet blandt uddannelsessøgende ved at undersøge følgende temaer:

- Hvilken funktion har den seneste eksamen haft i forhold til videre gang i uddannelsessystemet eller beskæftigelse på arbejdsmarkedet?
- Hvad har de uddannelsessøgende konkret brugt deres seneste eksamensbevis til?
- Hvilken sammenhæng er der mellem eksamensformerne, de faglige mål for den forudgående undervisning og de uddannelsessøgendes tilgang til undervisningen?
- Hvilken holdning har de uddannelsessøgende til forskellige eksamensformer: skriftlige versus mundtlige eksaminer, individuelle versus gruppeeksaminer?
- Dokumenteres de faglige kompetencer gennem eksamen?

3.1 Hovedlinjer

- Overordnet set vurderer langt størsteparten af de uddannelsessøgende at eksamen giver et korrekt billede af deres kompetencer. Der er kun mindre forskelle mellem i hvilken grad de enkelte eksamensformer vurderes at give et korrekt billede af disse kompetencer.
- Flest uddannelsessøgende (81,7 %) vurderer at større skriftlige opgaver giver et korrekt billede af deres kompetencer. Færrest (70,9 %) vurderer at individuelle skriftlige eksaminer giver et korrekt billede af deres kompetencer.
- Billedet nuanceres imidlertid når kompetencerne deles op i faglige, generelle og personlige kompetencer. Hvad angår faglige kompetencer, vurderer flest uddannelsessøgende (93 %), at der er en mulighed for at de bliver bedømt ved individuelle skriftlige eksaminer. Færrest vurderer at deres faglige kompetencer bliver bedømt ved gruppeeksaminer (83,9 %).
- Hvad angår generelle kompetencer, vurderer flest uddannelsessøgende (92,4 %) at deres generelle kompetencer bliver bedømt ved individuelle mundtlige eksaminer. Færrest vurderer at deres generelle kompetencer bliver bedømt ved gruppeeksaminer (83,9 %).
- Hvad angår personlige kompetencer, vurderer flest uddannelsessøgende (86,9 %) at deres personlige kompetencer bliver bedømt ved individuelle mundtlige eksaminer. Færrest vurderer at deres personlige kompetencer bliver bedømt ved individuelle skriftlige eksaminer (74,2 %).
- Samtidig vurderer 85,4% af de uddannelsessøgende at det virker motiverende for deres faglige indsats at et fag afsluttes med eksamenskarakter.
- Flest uddannelsessøgende vurderer at det er vigtigt at undervisningen på deres adgangsgivende uddannelse har forberedt dem på individuel skriftlig eksamen (91,7 %). Færrest vurderer at det er vigtigt at undervisningen har forberedt dem på gruppeeksamen (73,6 %).
- Endelig vurderer færrest (60,9 %) at de kan bruge deres erfaringer med gruppeeksaminer på deres nye uddannelse. Flest vurderer at de kan bruge deres erfaringer med mundtlige eksaminer (83,8 %).

3.2 Beskrivelse af deltagere

I dette afsnit beskrives de grundlæggende karakteristika for de uddannelsessøgende som indgår i stikprøven.

39,7 % af de deltagende uddannelsessøgende er mænd, og 60,3 % er kvinder.

Tabel 1
Køn

	Frekvens	Procent	Valid procent
Mand	755	39,4	39,7
Kvinde	1147	59,9	60,3
Total	1902	99,3	100,0
Ubesvaret	13	0,7	
Total	1915	100,0	

Størstedelen af de deltagende uddannelsessøgende er under 25 år. 49,2 % er 20 år eller yngre, mens 25,1 % er mellem 21 og 25 år.

Tabel 2
Alder

	Frekvens	Procent	Valid procent
20 år eller yngre	936	48,9	49,2
21-25 år	478	25,0	25,1
26-30 år	215	11,2	11,3
31 år eller ældre	272	14,2	14,3
Total	1901	99,3	100,0
Ubesvaret	14	0,7	
Total	1915	100,0	

Tabel 3 viser at 20,7 % af de deltagende uddannelsessøgende går på stx eller hf. 25,5 % går på hhx eller htx. De erhvervsfaglige uddannelser tegner sig for 16,7 %, mens 18,6 % af de deltagende går på en videregående uddannelse. Endelig går 10,5 % på VUC/hf og 7,9 % på VUC/avu.

Tabel 3
Hvilken uddannelse går du på?

	Frekvens	Procent	Valid procent
Stx eller hf	396	20,7	20,7
Hhx eller htx	489	25,5	25,5
Erhvervsfaglige uddannelser	320	16,7	16,7
Videregående uddannelser	357	18,6	18,6
VUC/hf	202	10,5	10,5
VUC/avu	151	7,9	7,9
Total	1915	100,0	100,0

Tabel 4 viser at folkeskolen er den adgangsgivende (dvs. senest afsluttede) uddannelse for langt størstedelen af de uddannelsessøgende. Det gælder for 66,2 %. De gymnasiale uddannelser udgør den adgangsgivende uddannelse for 18,7 % af respondenterne og de erhvervsfaglige uddannelser 11,7 %.

Tabel 4
Hvad er din adgangsgivende eksamen?

	Frekvens	Procent	Valid procent
Folkeskole	1202	62,8	66,2
Stx eller hf	254	13,3	14,0
Hhx eller htx	85	4,4	4,7
Erhvervsfaglige uddannelser	213	11,1	11,7
Videregående uddannelser	61	3,2	3,4
Total	1815	94,8	100,0
Ubesvaret	100	5,2	

Den typiske deltager i undersøgelsen er således kvinde, i aldersgruppen 20 år eller yngre og i gang med en gymnasial uddannelse. Folkeskolen er den mest udbredte adgangsgivende (dvs. senest afsluttede) uddannelse.

3.3 Holdning til eksamensformer

Indledningsvis har vi bedt de uddannelsessøgende tage stilling til i hvilken grad de vurderer at forskellige eksamensformer giver et korrekt billede af deres kompetencer. I første omgang beder vi dem vurdere forskellige eksamensformer i forhold til deres samlede sum af kompetencer. Senere beder vi dem forholde sig til i hvilken grad de enkelte eksamensformer måler deres kompetencer når disse deles ud på faglige, generelle og personlige kompetencer.

Overordnet set finder størstedelen af de uddannelsessøgende at eksamensformerne afspejler deres kompetencer. Af tabel 5 fremgår det at mellem 70,9 % og 81,7 % er enige i at eksamensformerne giver et korrekt billede af deres kompetencer. Flest uddannelsessøgende (81,7 %) vurderer at større skriftlige opgaver giver et korrekt billede af deres kompetencer. Færrest (70,9 %) vurderer at individuelle skriftlige eksaminer giver et korrekt billede af deres kompetencer.

Tabel 5
Følgende eksamensformer gav et korrekt billede af mine kompetencer

	Meget uenig/uenig/overvejende uenig	Overvejende enig/enig/meget enig	Total	(n =)
Skriftlig eksamen	29,1 %	70,9 %	100 %	1857
Mundtlig eksamen	23,1 %	76,9 %	100 %	1855
Større skriftlige opgaver	18,3 %	81,7 %	100 %	1611
Gruppeeksamen	27,9 %	72,1 %	100 %	1327

3.4 Faglige, generelle og personlige kompetencer

I undersøgelsen har vi bedt de studerende tage stilling til i hvilken grad de vurderer at eksamensformerne afspejler de forskellige delelementer af deres samlede kompetenceprofil, nemlig faglige, generelle og personlige kompetencer.

Vi har i undersøgelsen taget udgangspunkt i følgende definition af faglige, generelle og personlige kompetencer:

- Faglige kompetencer er faglig viden, beherskelse af faglige metoder og bevidsthed om egne faglige lærerprocesser.
- Generelle kompetencer er analytiske evner, kommunikative færdigheder og evne til at kunne overskue, strukturere, tage stilling til og formidle et materiale på en relevant og forståelig måde.
- Personlige kompetencer er selvstændighed, selvtillid, initiativ, ansvarlighed, kreativitet og samarbejdsevne.

Faglige kompetencer

Tabel 6 viser i hvilken grad de deltagende uddannelsessøgende vurderer at deres faglige kompetencer blev korrekt bedømt ved forskellige eksamensformer på deres adgangsgivende uddannelse. Der er tale om næsten ensandele på mellem 83,7 % og 93 %. Flest vurderer at deres faglige kompetencer blev korrekt bedømt ved individuelle skriftlige eksaminer. Færrest vurderer at deres faglige kompetencer blev bedømt korrekt ved gruppeeksaminer. Denne andel udgør dog stadig 83,7 %.

Tabel 6
I hvilken grad føler du at dine faglige kompetencer blev bedømt ved følgende eksamensformer på din adgangsgivende uddannelse?

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total (N =)
Individuelle mundtlige eksaminer	8,2 %	91,8 %	100 % 1410
Individuelle skriftlige eksaminer	7,0 %	93,0 %	100 % 1855
Større skriftlige opgaver	8,9 %	91,1 %	100 % 1363
Gruppeeksaminer	16,3 %	83,7 %	100 % 1646

Samtidig er der forskel på i hvilken grad uddannelsessøgende fra de forskellige uddannelsesgrupper vurderer at deres faglige kompetencer blev korrekt bedømt ved gruppeeksaminer. Der er færrest der vurderer at deres faglige kompetencer blev bedømt korrekt ved gruppeeksaminer i stx eller hf. Der er flest der vurderer at deres faglige kompetencer blev bedømt korrekt ved gruppeeksaminer i folkeskolen.

Tabel 7
I hvilken grad føler du at dine faglige kompetencer blev bedømt ved følgende eksamensformer på din adgangsgivende uddannelse? Svar fordelt efter adgangsgivende uddannelse

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Folkeskole	14,0 %	86,0 %	100,0 %
Stx eller hf	30,8 %	69,2 %	100,0 %
Hhx eller htx	18,4 %	81,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	18,3 %	81,7 %	100,0 %
Videregående uddannelser	21,2 %	78,8 %	100,0 %

n = 1363

Generelle kompetencer

Også hvad angår generelle kompetencer, er andelen af studerende der finder at deres generelle kompetencer fik en korrekt bedømmelse ved de forskellige eksamensformer næsten ens. Mellem 83,9 % og 92,4 % vurderer at deres kompetencer blev korrekt bedømt ved eksamensformerne på den adgangsgivende uddannelse. Flest vurderer at deres generelle kompetencer blev retvisende bedømt ved individuelle mundtlige eksaminer. Igen vurderer færrest at deres generelle kompetencer blev retvisende bedømt ved gruppeeksaminer.

Tabel 8

I hvilken grad vurderer du at dine generelle kompetencer blev bedømt ved følgende eksamensformer på din adgangsgivende uddannelse?

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total	n
Individuelle mundtlige eksaminer	7,6 %	92,4 %	100 %	1409
Individuelle skriftlige eksaminer	11,0 %	89,0 %	100 %	1854
Større skriftlige opgaver	8,2 %	91,8 %	100 %	1367
Gruppeeksaminer	16,1 %	83,9 %	100 %	1644

Også for generelle kompetencer er der forskel på i hvilken grad uddannelsessøgende fra de forskellige uddannelsesgrupper vurderer at deres kompetencer blev korrekt bedømt ved gruppeeksaminer. Der er igen færrest der vurderer at deres generelle kompetencer blev bedømt korrekt ved gruppeeksaminer på stx eller hf. Der er igen flest der vurderer at deres generelle kompetencer blev korrekt bedømt ved gruppeeksaminer i folkeskolen.

Tabel 9

I hvilken grad vurderer du at dine generelle kompetencer blev bedømt ved gruppeeksaminer på din adgangsgivende uddannelse? Svar fordelt efter adgangsgivende uddannelse

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Folkeskole	14,5 %	85,5 %	100,0 %
Stx eller hf	28,0 %	72,0 %	100,0 %
Hhx eller htx	16,0 %	84,0 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	17,7 %	82,3 %	100,0 %
Videregående uddannelser	23,5 %	76,5 %	100,0 %

n = 1367

Personlige kompetencer

Tabel 10 viser i hvilken grad de deltagende uddannelsessøgende vurderer at deres personlige kompetencer blev bedømt korrekt ved forskellige eksamensformer. Af tabellen fremgår at mellem 74,2 og 86,9 % svarer at de vurderer at de blev bedømt korrekt. Færrest finder at dette var tilfældet ved individuelle skriftlige eksaminer. Flest finder at det var tilfældet ved individuelle mundtlige eksaminer.

Tabel 10

I hvilken grad føler du at dine personlige kompetencer blev bedømt ved følgende eksamensformer på din adgangsgivende uddannelse?

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad	Total	n
Individuelle mundtlige eksaminer	13,1 %	86,9 %	100 %	1405
Individuelle skriftlige eksaminer	25,8 %	74,2 %	100 %	1848
Større skriftlige opgaver	17,3 %	82,7 %	100 %	1360
Gruppeeksaminer	17,0 %	83,0 %	100 %	1620

Det er personer med stx og hf som adgangsgivende uddannelse der konsekvent er de mest kritiske i forhold til om forskellige eksamensformer bedømmer deres personlige kompetencer korrekt. Det gælder både over for de individuelle skriftlige og mundtlige eksaminer og gruppeeksaminer. Til gengæld er personer med hxx eller htx som den adgangsgivende uddannelse de mest positive over for at deres personlige kompetencer bedømmes ved gruppeeksaminer.

3.5 Eksamen og den daglige undervisning

For at afdække sammenhængen mellem eksamen og den daglige undervisning har vi spurgt de uddannelsessøgende om de finder at eksamensformerne på deres adgangsgivende uddannelse afspejler arbejdsformen i undervisningen.

Svarprocenterne er relativt ens for de forskellige eksamensformer, nemlig mellem 64,4 % og 73,2 %. Der er flest der finder at gruppeeksamen afspejler arbejdsformen i den daglige undervisning, og færrest at større skriftlige opgaver afspejler arbejdsformen i den daglige undervisning.

Tabel 11

Afspejlede eksamensformerne arbejdsformen i den daglige undervisning?

	Meget uenig/uenig/overvejende uenig	Overvejende enig/enig/meget enig	Total	n=
Skriftlig eksamen	33,3 %	66,7 %	100 %	1858
Mundtlig eksamen	29,5 %	70,5 %	100 %	1861
Større skriftlige opgaver	35,6 %	64,4 %	100 %	1595
Gruppeeksamen	26,8 %	73,2 %	100 %	1303

Der er imidlertid forskel mellem de forskellige uddannelsesretninger på i hvilken grad de uddannelsessøgende vurderer at de enkelte eksamensformer afspejler arbejdsformen i den daglige undervisning.

Der er færrest der er enige i at skriftlig eksamen afspejler arbejdsformen i den daglige undervisning i folkeskolen. Der er flest der er enige i at skriftlig eksamen afspejler arbejdsformen på de videregående uddannelser.

Tabel 12**Afspejlede den skriftlige eksamen på den adgangsgivende uddannelse arbejdsformen i den daglige undervisning? Svar fordelt efter adgangsgivende uddannelse**

	Meget uenig/uenig /overvejende uenig	Overvejende enig/enig/meget enig	Total
Folkeskole	36,8 %	63,2 %	100,0 %
Stx eller hf	34,9 %	65,1 %	100,0 %
Hhx eller htx	32,1 %	67,9 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	22,8 %	77,2 %	100,0 %
Videregående uddannelser	19,6 %	80,4 %	100,0 %

n = 1858

Hvad angår mundtlig eksamen, er billedet det samme. Der er færrest der er enige i at mundtlig eksamen afspejlede arbejdsformen i den daglige undervisning i folkeskolen. Der er flest der er enige i at mundtlig eksamen afspejlede arbejdsformen i den daglige undervisning på de videregående uddannelser.

Tabel 13**Afspejlede den mundtlige eksamen på den adgangsgivende uddannelse arbejdsformen i den daglige undervisning? Svar fordelt efter adgangsgivende uddannelse**

	Meget uenig/uenig /overvejende uenig	Overvejende enig/enig/meget enig	Total
Folkeskole	32,0 %	68,0 %	100,0 %
Stx eller hf	31,3 %	68,7 %	100,0 %
Hhx eller htx	33,3 %	66,7 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	21,4 %	78,6 %	100,0 %
Videregående uddannelser	18,3 %	81,7 %	100,0 %

n = 1861

Hvad angår større skriftlige opgaver, er der færrest der er enige i at de afspejlede arbejdsformen på stx og hf. Der er flest der er enige i at de afspejler arbejdsformen i den daglige undervisning på de videregående uddannelser.

Tabel 14**Afspejlede den større skriftlige eksamen på den adgangsgivende uddannelse arbejdsformen i den daglige undervisning? Svar fordelt efter adgangsgivende uddannelse**

	Meget uenig/uenig /overvejende uenig	Overvejende enig/enig/meget enig	Total
Folkeskole	37,9 %	62,1 %	100,0 %
Stx eller hf	43,2 %	56,8 %	100,0 %
Hhx eller htx	30,8 %	69,2 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	23,0 %	77,0 %	100,0 %
Videregående uddannelser	20,4 %	79,6 %	100,0 %

n = 1595

Karakterer og den faglige indsats

Overordnet set mener 85,4 % af de uddannelsessøgende at det virker motiverende for deres faglige indsats at et fag afsluttes med eksamenskarakter.

Som tabel 15 viser, er der en svag sammenhæng mellem hvilken uddannelse man går på, og hvilken betydning det har for ens indsats på den nuværende uddannelse at et fag afsluttes med en karakterbedømt eksamen. Samtidig fremgår det også af tabellen at forskellen ikke er ret stor. Mellem 81-88,6 % svarer at det har nogen, stor eller meget stor betydning.

Tabel 15

Hvilken betydning har det for din faglige indsats på din nuværende uddannelse at et fag afsluttes med eksamenskarakter? Svar fordelt efter nuværende uddannelse

	Ingen/meget ringe/ringe betydning	Nogen/stor/meget stor betydning	Total
Stx eller hf	11,4 %	88,6 %	100,0 %
Hhx eller htx	13,5 %	86,5 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	17,4 %	82,6 %	100,0 %
Videregående uddannelser	19,0 %	81,0 %	100,0 %
VUC/hf	12,4 %	87,6 %	100,0 %
VUC/avu	12,9 %	87,1 %	100,0 %
Total	14,6 %	85,4 %	100,0 %

n = 1869

3.6 Sammenhængen mellem undervisning og eksamen

Tabel 16 viser hvor vigtigt de uddannelsessøgende synes det er at undervisningen på deres adgangsgivende uddannelse forbereder dem til forskellige eksamensformer. Af tabellen fremgår at mellem 73,6 og 93,5 % synes det er vigtigt i nogen grad, i høj grad eller i meget høj grad. Færrest synes det er vigtigt at undervisningen forbereder til gruppeeksamen. Flest synes det er vigtigt at undervisningen forbereder til individuel mundtlig eksamen.

Der er ingen sammenhæng mellem den uddannelse de deltagende studerende, kursister og elever går på, og deres holdning til vigtigheden af at undervisningen på deres adgangsgivende uddannelse forbereder dem til de forskellige eksamensformer.

Tabel 16

Hvor vigtigt synes du det er at undervisningen på din adgangsgivende uddannelse har forberedt dig til:

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total	n
Individuel skriftlig eksamen	8,3 %	91,7 %	100 %	1401
Individuel mundtlig eksamen	6,5 %	93,5 %	100 %	1396
Større skriftlige opgaver	11,4 %	88,6 %	100 %	1382
Gruppeeksamen	26,4 %	73,6 %	100 %	1371

3.7 Brug af erfaringer med eksaminer

Dernæst er det undersøgt i hvilken grad de uddannelsessøgende vurderer, de kan bruge deres tidligere erfaringer med forskellige eksamensformer på deres nuværende uddannelse. Mellem 60,9 og 83,8 % svarer at det kan de i nogen grad, i høj grad eller i meget høj grad. Der er

færrest der kan bruge deres erfaringer med gruppeeksaminer, og flest der kan bruge erfaringerne med mundtlige eksaminer.

Tabel 17
Kan du bruge dine erfaringer med...

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total	n
Kan du bruge dine erfaringer med de skriftlige eksaminer på din nye uddannelse?	26,2 %	73,8 %	100 %	1824
Kan du bruge dine erfaringer med de mundtlige eksaminer på din nye uddannelse?	16,2 %	83,8 %	100 %	1829
Kan du bruge dine erfaringer med den større skriftlige opgave på din nye uddannelse?	33,1 %	66,9 %	100 %	1708
Kan du bruge dine erfaringer med gruppeeksaminer på din nye uddannelse?	39,1 %	60,9 %	100 %	1460

En nærmere analyse viser at der er en sammenhæng mellem hvilken uddannelse den uddannelsessøgende aktuelt går på, og i hvilken grad han eller hun kan bruge sin erfaring med forskellige eksamensformer.

Hvad angår skriftlige eksaminer, er der færrest der kan bruge deres erfaringer med de skriftlige eksaminer på de videregående uddannelser. Der er flest der kan bruge deres erfaringer på VUC og de gymnasiale uddannelser.

Tabel 18
Kan du bruge dine erfaringer med skriftlige eksaminer på din nye uddannelse? Svar fordelt efter nuværende uddannelse

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx eller hf	25,2 %	74,8 %	100,0 %
Hhx eller htx	20,7 %	79,3 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	28,1 %	71,9 %	100,0 %
Videregående uddannelser	36,1 %	63,9 %	100,0 %
VUC/hf	25,5 %	74,5 %	100,0 %
VUC/avu	20,3 %	79,7 %	100,0 %

n = 1824

Også hvad angår gruppeeksaminer, er der forskel på i hvilken grad de studerende vurderer at de kan bruge deres erfaringer. 44,8 % kan bruge deres erfaringer med gruppeeksaminer på stx eller hf, og 74,7 % kan bruge deres erfaringer med gruppeeksaminer på de erhvervsfaglige uddannelser.

Tabel 19**Kan du bruge dine erfaringer med gruppeeksaminer på din nye uddannelse? Svar fordelt efter nuværende uddannelse**

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx eller hf	55,2 %	44,8 %	100,0 %
Hhx eller htx	34,1 %	65,9 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	25,3 %	74,7 %	100,0 %
Videregående uddannelser	43,6 %	56,4 %	100,0 %
VUC/hf	39,4 %	60,6 %	100,0 %
VUC/avu	34,3 %	65,7 %	100,0 %

n = 1460

Også hvad angår den større skriftlige opgaver, er der forskel på i hvilken grad de studerende vurderer at de kan bruge deres erfaringer. Hvor 54,7 % af eleverne på stx og hf vurderer at de kan bruge deres erfaringer, er andelen af elever på erhvervsfaglige uddannelser 80,4 %.

4 Uddannelsesinstitutioner

Dette kapitel belyser opfattelsen af prøve- og eksamenssystemet blandt uddannelsesinstitutioner ved at undersøge følgende:

- Den betydning de aktuelle uddannelser tillægger de kompetencer der er dokumenteret ved prøverne i folkeskolen eller eksaminerne på de gymnasiale uddannelser.
- Sammenhængen mellem elevernes karakter fra folkeskolen eller de gymnasiale uddannelser og elevernes faglige præstationer på de aktuelle videregående uddannelser.
- Brugen af resultaterne og eksamensbeviset fra den adgangsgivende uddannelse i tilrettelæggelsen af den aktuelle uddannelse.

4.1 Hovedlinjer

- Kendskabet til karakterer er mest udbredt blandt ledere og vejledere.
- Blandt de uddannelsesinstitutioner der aftager elever fra grundskolen, er kendskabet til karaktererne mest udbredt på de gymnasiale uddannelser. Til gengæld anvendes de i størst omfang på de erhvervsfaglige uddannelser.
- For de videregående uddannelsers vedkommende er kendskabet til de karakterer de studerende har opnået ved adgangsgivende prøver og eksaminer, mest udbredt på kortere og mellemlange videregående uddannelser og mindst udbredt på de lange videregående uddannelser. Det gælder både blandt ledere, vejledere og lærere/undervisere. Andelen af KVVU- og MVU-institutioner der bruger eksamensresultaterne i tilrettelæggelsen af det aktuelle uddannelsesforløb, er henholdsvis 26,3 % og 29,6 %. Andelen af LVU-institutioner der bruger resultaterne i tilrettelæggelsen af det aktuelle uddannelsesforløb, er 4 %.
- Der er overordnet enighed om at karakterer fra de adgangsgivende uddannelser er velegnede til at forudsige hvordan den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse. Denne vurdering er i overensstemmelse med resultaterne af en registerbaseret undersøgelse der konkluderer at karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøve er den stærkeste faktor i forhold til at kunne forudsige elevens eller den studerendes videre gang i uddannelsessystemet.
- Overordnet set er der relativt enslydende andele af uddannelsesinstitutioner der finder at resultatet af individuelle mundtlige og skriftlige eksaminer og større skriftlige opgaver i nogen, i høj eller meget høj grad siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til faglige kompetencer. Henholdsvis 87 %, 89,6 % og 87,7 % finder at dette er tilfældet. I forhold hertil er der en relativt mindre andel af uddannelsesinstitutionerne (70,9 %) der finder at gruppeeksaminer siger noget om hvordan eleven eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse.
- I forhold til generelle kompetencer er der flest uddannelsesinstitutioner (92,4 %) der finder at resultatet af større skriftlige opgaver siger noget om hvordan eleven eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse. Færrest (75,2 %) finder at gruppeeksaminer siger noget om dette.
- I forhold til personlige kompetencer er der flest uddannelsesinstitutioner (81,3 %) der finder at resultatet af større skriftlige opgaver siger noget om hvordan den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse. Færrest (57,6 %) finder at individuelle skriftlige eksaminer siger noget om dette.

4.2 Beskrivelse af deltagere

I dette afsnit beskrives de grundlæggende karakteristika for de uddannelsesinstitutioner der indgår i undersøgelsen.

Tabellen viser respondenternes fordeling på forskellige uddannelsesretninger. Den største gruppe respondenter er almene gymnasier og hf-kurser. De udgør 24,9 % af de institutioner der har besvaret spørgeskemaet. Den næststørste gruppe er mellemlange videregående uddannelser. De udgør 21,9 %. De mindste grupper er lange videregående uddannelser og VUC/hf der hver især udgør 5,1 %.

Tabel 20
Deltagende uddannelsesinstitutioner

	Frekvens	Procent	Valid procent
Stx og hf	118	24,9	24,9
Hhx og htx	71	15,0	15,0
Erhvervsfaglige uddannelser	60	12,7	12,7
Korte videregående uddannelser	46	9,7	9,7
Mellemlange videregående uddannelser	104	21,9	21,9
Lange videregående uddannelser	24	5,1	5,1
VUC/avu	27	5,7	5,7
VUC/hf	24	5,1	5,1
Total	474	100,0	100,0

Ser man på størrelsen af de deltagende uddannelser, har 31 % 0-249 årselever/studerende, 28,7 % 250-499 årselever/studerende og 21,9 % 500-749 studerende. Tilsammen har 8,4 % af uddannelsesinstitutionerne over 750 elever.

Tabel 21
Antal årselever/studerende

	Frekvens	Procent	Valid procent
0-249	147	31,0	31,5
250-499	136	28,7	29,1
500-749	104	21,9	22,3
750-999	36	7,6	7,7
1000 eller derover	44	9,3	9,4
Total	467	98,5	100,0
Ubesvaret	7	1,5	
Total	474	100,0	

4.3 Eksamensresultater fra den adgangsgivende uddannelse

4.3.1 Lederes kendskab

Blandt de uddannelsesinstitutioner der aftager elever fra grundskolen, er der grundlæggende forskel på de gymnasiale uddannelser og de erhvervsfaglige uddannelser når det drejer sig om lederens kendskab til de karakterer deres elever har opnået ved folkeskolens afgangsprøve. Hvor 99,1 % af rektorerne på stx og hf og 92,9 % af uddannelsescheferne på htx og hhx har

kendskab til karaktererne, gælder det samme for 62,7 % af lederne på de erhvervsfaglige uddannelser.

På de videregående uddannelser er kendskabet til karaktererne mindst udbredt blandt ledere på lange videregående uddannelser. Her har 45,8 % et kendskab til de karakterer de studerende har opnået i de adgangsgivende eksaminer. Til sammenligning har 71,7 % og 81,0 % af lederne på kortere og mellemlange videregående uddannelser et sådant kendskab.

Tabel 22
Ledernes kendskab til resultaterne af de adgangsgivende eksaminer

	Slet ikke/i meget ringe omfang/i ringe omfang	I et vist omfang/i stort omfang/i meget stort omfang	Total
Stx og hf	0,9 %	99,1 %	100,0 %
Hhx og htx	7,1 %	92,9 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	37,3 %	62,7 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	28,3 %	71,7 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	19,0 %	81,0 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	54,2 %	45,8 %	100,0 %
VUV/avu	48,1 %	51,9 %	100,0 %
VUC/hf	41,7 %	58,3 %	100,0 %

N = 467

4.3.2 Vejlederes kendskab

Blandt de uddannelsesinstitutioner der aftager grundskoleelever, skiller htx og hhx sig ud ved at alle vejledere i det mindste i et vist omfang har kendskab til karaktererne. Til sammenligning er andelen af gymnasieskoler og hf-kurser hvor vejlederne har et tilsvarende kendskab, 89 %.

På de erhvervsfaglige uddannelser er andelen af skoler hvor vejlederne har kendskab til resultaterne af de adgangsgivende eksaminer, større end den tilsvarende andel af skoler hvor lederne har et sådant kendskab. 78 % af de erhvervsfaglige uddannelser angiver at vejlederne har kendskab til karaktererne.

Blandt de videregående uddannelser genfinder vi forskellen mellem på den ene side korte og mellemlange videregående uddannelser og lange videregående uddannelser på den anden side. Henholdsvis 91,3 % og 78,4 % af vejlederne på korte og mellemlange videregående uddannelser har kendskab til de karakterer de studerende har opnået ved de adgangsgivende eksaminer. På lange videregående uddannelser er andelen af institutioner hvor vejlederne har et sådant kendskab, 29,2 %.

Hvad angår VUC, er andelen af centre hvor vejlederne har kendskab til karaktererne, markant større end andelen af centre hvor lederne har kendskab til karaktererne.

Tabel 23
Vejledernes kendskab til resultaterne af de adgangsgivende eksaminer

	Slet ikke/i meget ringe omfang/i ringe omfang	I et vist omfang/i stort omfang/i meget stort omfang	Total
Stx og hf	11,0 %	89,0 %	100,0 %
Hhx og htx	1,4 %	98,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	22,0%	78,0 %	100,0 %

fortsættes på næste side ...

... fortsat fra forrige side

	Slet ikke/i meget ringe omfang/i ringe omfang	I et vist omfang/i stort omfang/i meget stort omfang	Total
Korte videregående uddannelser	8,7 %	91,3 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	21,6 %	78,4 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	70,8 %	29,2 %	100,0 %
VUC/avu	7,7 %	92,3 %	100,0 %
VUC/hf	20,8 %	79,2 %	100,0 %

N = 470

4.3.3 Lærernes kendskab

Med en enkelt undtagelse er kendskabet til de karakterer eleverne eller de studerende har opnået ved de adgangsgivende prøver eller eksaminer, mindre udbredt blandt lærere end blandt ledere og vejledere.

På de gymnasiale uddannelser er andelen af skoler hvor lærerne har et vist, et stort eller meget stort kendskab til de karakterer eleverne/de studerende har opnået, f.eks. 33,3 % for det almenes gymnasiums og hf's vedkommende og 53,5 % for htx og hhx's vedkommende.

På de erhvervsfaglige uddannelser er andelen af lærere der i et vist, et stort eller meget stort omfang har et kendskab til de karakterer eleverne har opnået ved folkeskolens afgangsprøve, 59,3 %. Tekniske erhvervsuddannelser udgør dog en undtagelse idet andelen af lærere der har kendskab til karaktererne, er næsten lige så stor som andelen af vejledere, nemlig 72,7 % over for 73,7 %.

På de videregående uddannelser er det en andel på 28,3 % af de kortere og en andel på 41,6 % af de mellemlange videregående uddannelser hvor lærerne i et vist, et stort eller meget stort omfang har kendskab til de karakterer de studerende har opnået i de adgangsgivende eksaminer. Blandt lange videregående uddannelser er andelen 12,5 %.

Tabel 24

Lærernes/undervisernes kendskab til resultaterne af de adgangsgivende eksaminer

	Slet ikke/i meget ringe omfang/i ringe omfang	I et vist omfang/i stort omfang/i meget stort omfang	Total
Stx og hf	66,7 %	33,3 %	100,0 %
Hhx og htx	46,5 %	53,5 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	40,7 %	59,3 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	71,7 %	28,3 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	58,4 %	41,6 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	87,5 %	12,5 %	100,0 %
VUC/avu	69,2 %	30,8 %	100,0 %
VUC/hf	65,2 %	34,8 %	100,0 %

N = 467

Der er ikke en enkel forklaring på at lærerne i mindre omfang end vejlederne og lederne har kendskab til elevernes eller de studerendes karakterer fra de adgangsgivende prøver.

Af de uddannelsesinstitutioner der har angivet at lærerne slet ikke, i meget ringe omfang eller i ringe omfang har kendskab til de karakterer de studerende har opnået ved de adgangsgivende eksaminer, angiver 41,4 % at lærerne *kan* få indsigt i karaktererne på baggrund af en aktiv indsats fra hans eller hendes side. Blandt stx og hf, htx, hhx, KVVU'ere og MVU'ere er andelen af uddannelsesinstitutioner der angiver dette mellem 43 % og 63 %. Blandt de øvrige uddannelsesretninger er den noget lavere.

23 % angiver at årsagen er at lærerne/underviserne ikke bør møde eleverne med en forudfattet mening. En relativt stor andel af stx og hf (42,9 %) har angivet dette som grund.

14,3 % har svaret at de kun i ringe grad finder at karaktererne afspejler de kompetencer der er nødvendige for den studerende på den aktuelle uddannelse. Dette angives som grund af mellem 23,7 % og 28 % af de videregående uddannelser, men kun af mellem 0 og 3,4 % af de gymnasiale ungdomsuddannelser.

Til gengæld er der kun 9,7 % af uddannelsesinstitutionerne der har angivet at årsagen er at det er institutionens politik. Og 9,1 % at det er for ressourcekrævende at få indsigt i karaktererne. En relativt stor del af de lange videregående uddannelser (40 %) har dog angivet dette som grund.

Tabel 25
Hvorfor kender lærerne/underviserne ikke karaktererne fra den adgangsgivende eksamen?

Det er vores politik at man som lærer/underviser ikke får adgang til disse karakterer	9,7 %
Det er for ressourcekrævende at få indsigt i karaktererne fra den adgangsgivende eksamen	9,1 %
Lærerne/underviserne bør ikke møde eleverne med en forudfattet mening	23,0 %
Det er muligt for læreren/underviseren at opnå indsigt i disse karakterer, men kun på baggrund af en aktiv indsats fra hans/hendes side	41,4 %
Karaktererne afspejler kun i ringe grad de kompetencer der er nødvendige for studerende på denne uddannelse	14,3 %

N = 474

Vi har derefter spurgt i hvilket omfang prøve- og eksamensresultaterne fra de adgangsgivende uddannelser finder anvendelse i tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet på de enkelte uddannelsesinstitutioner.

På de gymnasiale uddannelser er andelen af uddannelsesinstitutioner der anvender eksamensresultaterne, 23,9 % for stx og hf og 36,6 % for htx og hhx.

Andelen af uddannelsesinstitutioner der anvender prøve- og eksamensresultaterne i tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet, er markant højere blandt de erhvervsfaglige uddannelser. Her anvender 54,2 % af skolerne karaktererne.

På trods af at der er en større andel af de gymnasiale uddannelser der har et kendskab til elevernes karakterer ved de adgangsgivende eksaminer, anvendes karaktererne i større omfang på erhvervsfaglige uddannelser i tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet. Dette afspejles i at det er mere almindeligt at lærerne på de erhvervsfaglige uddannelser har kendskab til prøve- og eksamensresultaterne end på nogen af de andre typer af uddannelsesinstitutioner i undersøgelsen.

Blandt videregående uddannelser genfindes forskellen på kendskabet til karaktererne i anvendelsen af dem. Hvor prøve- og eksamensresultaterne anvendes i nogen grad/i høj grad/i meget høj grad i tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet på 26,1 % af de kortere videregående ud-

dannelser og på 30,7 % af de mellemlange videregående uddannelser, sker dette på 4,2 % af de lange videregående uddannelser.

Tabel 26

I hvilken grad anvendes prøve-/eksamensresultaterne fra de adgangsgivende uddannelser i tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet? Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i meget ringe grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	76,1 %	23,9 %	100,0 %
Hhx og htx	63,4 %	36,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	45,8 %	54,2 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	73,9 %	26,1 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	69,3 %	30,7 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	95,8 %	4,2 %	100,0 %
VUC/avu	69,2 %	30,8 %	100,0 %
VUC/hf	62,5 %	37,5 %	100,0 %

N = 468

Der er ikke et entydigt billede af hvordan karaktererne inddrages i tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet.

Langt hovedparten af institutionerne inddrager ikke karaktererne fra de adgangsgivende uddannelser på nogen af de måder det har været muligt at angive.

16 % af uddannelsesinstitutionerne har angivet at de har inddraget resultaterne i planlægningen af undervisningen på klasse-/holdniveau.

13,9 % har svaret at de inddrager resultaterne i planlægningen af undervisningen for den enkelte elev/studerende.

10,5 % har svaret at de inddrager dem i klassedannelsen/holddannelsen.

Tabel 27

Hvordan inddrager I resultaterne i tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet?

Vi inddrager dem i klassedannelsen/holddannelsen	10,5 %
Vi inddrager dem i dimensioneringen af introforløb	6,3 %
Vi inddrager dem i planlægningen af undervisningen på klasse-/holdniveau	16,0 %
Vi inddrager dem i planlægningen af undervisningen for den enkelte elev/studerende	13,9 %

N = 474

4.4 Sammenhængen mellem karakterer og kompetencer

Overordnet finder 83,6 % af uddannelsesinstitutionerne i nogen, i høj eller meget høj grad at elevernes resultater ved de adgangsgivende eksaminer eller prøver kan bruges til at forudsige hvordan eleverne eller de studerende klarer sig på den uddannelse de er i gang med. Størst er andelen blandt de gymnasiale uddannelser. Her finder over 90 % at dette er tilfældet. Blandt erhvervsfaglige uddannelser er andelen af skoler noget mindre, nemlig 76,3 %.

Blandt de videregående uddannelser er der en markant lavere andel af de lange end de korte og mellemlange videregående uddannelser der finder at de studerendes eksamensresultat fra

de adgangsgivende uddannelser kan anvendes til at forudsige hvordan den studerende vil klare sig på uddannelsen. Dette skal ses i forhold til at det i foregående afsnit blev kortlagt at lange videregående uddannelser er det område i uddannelsessystemet hvor kendskabet til og anvendelse af karaktererne fra de adgangsgivende uddannelser er mindst udbredt.

Tabel 28
Er det din vurdering at elevernes samlede eksamensresultat fra de adgangsgivende uddannelser kan bruges til at forudsige noget om hvordan eleverne/de studerende klarer sig på uddannelsen? Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i meget ringe grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	5,9 %	94,1 %	100,0 %
Hhx og htx	5,6 %	94,4 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	23,7 %	76,3 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	28,3 %	71,7 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	21,6 %	78,4 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	43,5 %	56,5 %	100,0 %
VUC/avu	23,1 %	76,9 %	100,0 %
VUC/hf	4,2 %	95,8 %	100,0 %

N = 469

Uddannelsesinstitutionernes overordnede vurdering af anvendeligheden af elevernes eller de studerendes samlede eksamensresultat til at forudsige hvordan de vil klare sig på den aktuelle uddannelse, er i overensstemmelse med hvad vi ved fra en registerbaseret undersøgelse der forsøger at måle den objektive sammenhæng mellem karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøve og den videre gang i uddannelsessystemet. Undersøgelsen "Elevers karakterer ved folkeskolens afgangsprøve og deres videre gang i uddannelsessystemet", som TNS Gallup gennemførte for Danmarks Evalueringsinstitut i 2002, konkluderede at karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøve er den stærkeste forklaringsfaktor i forhold til karaktergennemsnittet ved studentereksamen (alment gymnasium). Derudover konkluderedes at karaktergennemsnittet fra folkeskolens afgangsprøve er den stærkeste faktor i forhold til at kunne forudsige hvilket uddannelsesniveau den enkelte elev opnår. Jo højere karaktergennemsnit man har ved folkeskolens afgangsprøve, desto længere kan man forventes at komme i uddannelsessystemet. F.eks. havde gruppen i undersøgelsen med en lang videregående uddannelse et gennemsnit på 9,8 fra folkeskolen, mens gruppen med en kort videregående uddannelse havde et gennemsnit på 8,8.

4.5 Faglige, generelle og personlige kompetencer

Faglige kompetencer

Uddannelsesinstitutionerne er blevet spurgt i hvilken grad de finder at resultatet af forskellige eksamensformer fra de adgangsgivende uddannelser siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på den efterfølgende uddannelse i forhold til de faglige kompetencer der kræves. Med faglige kompetencer forstås faglig viden, beherskelse af faglige metoder og bevidsthed om egne lærerprocesser.

Overordnet set er der en relativt enslydende andel af uddannelsesinstitutioner der finder at resultatet af individuelle mundtlige og skriftlige eksaminer og større skriftlige opgaver i nogen, i høj eller meget høj grad siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til faglige kompetencer. Henholdsvis 87 %, 89,6 % og 87,7 % af uddannelsesinstitutionerne finder at dette er tilfældet.

I forhold hertil er der en relativt mindre andel af uddannelsesinstitutionerne (70,9 %) der finder at gruppeeksaminer siger noget om hvordan eleven eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse.

Tabel 29

I hvilken grad finder du at følgende eksamensformer siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig i forhold til faglige kompetencer?

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total	N
Individuelle mundtlige eksaminer	13 %	87 %	100 %	414
Individuelle skriftlige eksaminer	10,4 %	89,6 %	100 %	414
Større skriftlige opgaver	12,3 %	87,7 %	100 %	308
Gruppeeksaminer	29,1 %	70,9 %	100 %	254

Andelen af skoler hvor uddannelseslederen finder at individuelle skriftlige eksaminer i nogen, i høj eller meget høj grad siger noget om om eleven/den studerende besidder de faglige kompetencer der er nødvendige på den aktuelle uddannelse, er størst blandt de gymnasiale uddannelser. 97,5 % af rektorerne på stx og hf og 95,8 % af uddannelseslederne på hhx og htx finder at dette er tilfældet.

Til sammenligning er andelen af skoler inden for erhvervsfaglige uddannelser hvor forstanderen finder at individuelle skriftlige eksaminer i nogen, i høj eller meget høj grad siger noget om om eleven/den studerende besidder de faglige kompetencer der er nødvendige på uddannelsen, på 81,4 %.

Blandt videregående uddannelser er der relativt enslydende andele mellem 80 % og 85,7 % der finder at individuelle skriftlige eksaminer i nogen, i høj eller meget høj grad siger noget om eleven/den studerende besidder de faglige kompetencer der er nødvendige på uddannelsen.

Tabel 30

I hvilken grad finder du at resultatet af individuelle skriftlige eksaminer fra de adgangsgivende uddannelser siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på din uddannelse i forhold til faglige kompetencer?

	Slet ikke/mindre grad/ringe grad	Nogen grad/høj grad/ meget høj grad	Total
Stx og hf	2,5 %	97,5 %	100,0 %
Hhx og htx	4,2 %	95,8 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	18,6 %	81,4 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	20,0 %	80,0 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	14,9 %	85,1 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	14,3 %	85,7 %	100,0 %
VUC/avu	11,5 %	88,5 %	100,0 %
VUC/hf	4,2 %	95,8 %	100,0 %

N = 465

Andelen af skoler hvor uddannelseslederen finder at individuelle mundtlige eksaminer i nogen, i høj eller meget høj grad siger noget om om eleven/den studerende besidder de faglige kompetencer der er nødvendige på den aktuelle uddannelse, er ligeledes størst blandt de gymnasiale uddannelser. 90,7 % af rektorerne på stx og hf og 94,4 % af uddannelseslederne på hhx og htx mener at dette er tilfældet. Igen er andelen lavere på de erhvervsfaglige uddannelser, nemlig 81,4 %.

Blandt de videregående uddannelser er der igen relativt enslydende andele på mellem 80 % og 84,2 % der finder at resultatet af individuelle mundtlige eksaminer fra de adgangsgivende uddannelser siger noget om den studerende besidder de nødvendige faglige kompetencer.

Selvom karaktererne fra de adgangsgivende eksaminer i mindre omfang anvendes til at tilrettelægge uddannelsesforløbet på de lange end på de korte og mellemlange videregående uddannelser, skyldes det altså ikke at der er forskel på hvor velegnede de enkelte uddannelsestyper vurderer at de forskellige eksamensformer er til at afspejle de studerendes faglige kompetencer.

Tabel 31

I hvilken grad finder du at resultatet af individuelle mundtlige eksaminer fra de adgangsgivende uddannelser siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på din uddannelse i forhold til faglige kompetencer? Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/mindre grad/ringe grad	Nogen grad/høj grad/ meget høj grad	Total
Stx og hf	9,3 %	90,7 %	100,0 %
Hhx og htx	5,6 %	94,4 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	18,6 %	81,4 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	20,0 %	80,0 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	15,8 %	84,2 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	19,0 %	81,0 %	100,0 %

fortsættes på næste side ...

... fortsat fra forrige side

	Slet ikke/mindre grad/ringe grad	Nogen grad/høj grad/ meget høj grad	Total
VUC/avu	11,5 %	88,5 %	100,0 %
VUC/hf	8,3 %	91,7 %	100,0 %

N = 465

Hvad angår gruppeeksaminer, er der ikke et klart mønster i hvilke institutioner der finder at resultaterne fra de adgangsgivende uddannelser siger noget om hvordan den enkelte studerende eller elev vil klare sig på den aktuelle uddannelse. Andelen er størst på de VUC/hf og lavest på VUC/avu.

Tabel 32

I hvilken grad finder du at resultatet af gruppeeksaminer fra de adgangsgivende uddannelser siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på din uddannelse i forhold til faglige kompetencer? Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/mindre grad/ringe grad	Nogen grad/høj grad/ meget høj grad	Total
Stx og hf	23,8 %	76,2 %	100,0 %
Hhx og htx	22,9 %	77,1 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	31,3 %	68,8 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	33,3 %	66,7 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	26,7 %	73,3 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	35,7 %	64,3 %	100,0 %
VUC/avu	35,7 %	64,3 %	100,0 %
VUC/hf	7,7 %	92,3 %	100,0 %

N = 292

Generelle kompetencer

I forhold til generelle kompetencer er der flest uddannelsesinstitutioner (92,2 %) der finder at resultatet af større skriftlige opgaver siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse.

Med generelle kompetencer menes analytiske evner, kommunikative færdigheder og evne til at kunne overskue, strukturere, tage stilling til og formidle et materiale på en relevant og forståelig måde.

Andelen af uddannelsesinstitutioner der finder at individuelle mundtlige og skriftlige eksaminer siger noget om hvordan den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til generelle kompetencer, er henholdsvis 86 % og 86,7 %.

Tabel 33

I grad finder du at følgende eksamensformer siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig i forhold til generelle kompetencer?

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad	Total	N
Individuelle mundtlige eksaminer	14 %	86 %	100 %	414
Individuelle skriftlige eksaminer	13,3 %	86,7 %	100 %	414
Større skriftlige opgaver	7,8 %	92,2 %	100 %	308
Gruppeeksaminer	24,8 %	75,2 %	100 %	254

Endelig er der 75,2 % af uddannelsesinstitutionerne der finder at resultatet af gruppeeksaminer på den adgangsgivende uddannelse siger noget om hvordan den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til generelle kompetencer.

Personlige kompetencer

Hvad angår personlige kompetencer, der er defineret som selvstændighed, selvtillid, initiativ, ansvarlighed, kreativitet og samarbejdsevne, er der relativt enslydende andele af uddannelsesinstitutionerne der mener at større skriftlige opgaver, gruppeeksaminer og individuelle mundtlige eksaminer siger noget om hvordan eleven eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse. For større skriftlige opgaver er andelen af uddannelsesinstitutioner 81,8 %, for gruppeeksaminer er den 76,1 % og for mundtlige eksaminer er den 74,3 %.

Andelen af uddannelsesinstitutioner der mener at individuelle skriftlige eksaminer siger noget om hvordan den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til personlige kompetencer, udgør 57,6 %.

Vurderingerne er relativt enslydende på tværs af uddannelsesretninger.

Tabel 34

I grad finder du at følgende eksamensformer siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig i forhold til personlige kompetencer?

Svarmuligheder	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad	Total	N
Individuelle mundtlige eksaminer	25,7 %	74,3 %	100 %	414
Individuelle skriftlige eksaminer	42,4 %	57,6 %	100 %	414
Større skriftlige opgaver	18,2 %	81,8 %	100 %	308
Gruppeeksaminer	23,9 %	76,1 %	100 %	254

4.6 Eksamensformer på adgangsgivende uddannelser

Uddannelsesinstitutionerne er blevet bedt om at tage stilling til hvor vigtigt det er at forskellige eksamensformer anvendes på de uddannelser der giver adgang til deres egen uddannelse.

Overordnet set mener omkring 90 % af uddannelseslederne at det i nogen/i høj/i meget høj grad er vigtigt at mundtlige og skriftlige eksaminer og større skriftlige opgaver anvendes på de adgangsgivende uddannelser. En betydelig mindre andel (69,5 %) mener at det i nogen/i meget/i meget høj grad er vigtigt at der anvendes gruppeeksaminer på de adgangsgivende ud-

dannelser. Det er dog værd at bemærke at dette stadig er mere end to tredjedele af institutionerne.

Tabel 35

Hvor vigtigt er det at følgende eksamensformer anvendes på de adgangsgivende uddannelser?

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad	Total	N
Individuelle mundtlige eksaminer	8,9 %	91,9 %	100 %	415
Individuelle skriftlige eksaminer	8,7 %	91,3 %	100 %	413
Større skriftlige opgaver	10,5 %	89,5 %	100 %	410
Gruppeeksaminer	30,5 %	69,5 %	100 %	407

Hvad angår individuelle mundtlige eksaminer, er der blandt de uddannelsesinstitutioner der aftager elever fra grundskolen, forskel på hvor stor en andel af institutionerne der anser det for vigtigt at denne eksamensform anvendes ved folkeskolens afgangsprøve. Blandt de gymnasiale uddannelser er andelen både for stx og hf og hhx og htx omkring 98 %, blandt de erhvervsfaglige uddannelser er andelen på 81,4 %.

Tabel 36

Hvor vigtigt er det at følgende eksamensformer anvendes på de adgangsgivende uddannelser? Mundtlige eksaminer. Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	1,7 %	98,3 %	100,0 %
Hhx og htx	1,4 %	98,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	18,6 %	81,4 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	8,7 %	91,3 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	15,8 %	84,2 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	13,0 %	87,0 %	100,0 %
VUC/avu	7,7 %	92,3 %	100,0 %
VUC/hf	4,2 %	95,8 %	100,0 %

N = 464

Hvad angår individuelle skriftlige eksaminer, genfinder vi forskellen mellem gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser. Hvor 100 % af stx og hf og 98,6 % af hhx og htx finder det vigtigt at der anvendes skriftlige eksaminer på de adgangsgivende uddannelser, er andelen af erhvervsfaglige uddannelser 77,2 %.

Tabel 37**Hvor vigtigt er det at følgende eksamensformer anvendes på de adgangsgivende uddannelser? Skriftlige eksaminer. Svar fordelt på uddannelsesledere**

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf		100,0 %	100,0 %
Hhx og htx	1,4 %	98,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	22,8 %	77,2 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	13,3 %	86,7 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	16,0 %	84,0 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	8,7 %	91,3 %	100,0 %
VUC/avu	7,7 %	92,3 %	100,0 %
VUC/hf	4,2 %	95,8 %	100,0 %

N = 461

Også hvad angår større skriftlige opgaver, er der forskel på de gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser. 93,8 % af stx og hf og 84,8 % af hhx og htx mener at det er vigtigt at der anvendes større skriftlige opgaver på de adgangsgivende uddannelser. Til sammenligning er andelen på det erhvervsfaglige område 70,7 %.

Tabel 38**Hvor vigtigt er det at følgende eksamensformer anvendes på de adgangsgivende uddannelser? Større skriftlige opgaver. Svar fordelt på uddannelsesledere**

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	6,2 %	93,8 %	100,0 %
Hhx og htx	15,2 %	84,8 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	29,3 %	70,7 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	2,2 %	97,8 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	5,9 %	94,1 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	4,3 %	95,7 %	100,0 %
VUC/avu	15,4 %	84,6 %	100,0 %
VUC/hf	8,3 %	91,7 %	100,0 %

N = 456

Gruppeeksaminer deler vandene. Blandt ungdomsuddannelserne er andelen af skoler der mener at gruppeeksaminer bør anvendes på de adgangsgivende uddannelser, størst blandt htx og hhx. Det er samtidig disse uddannelsesretninger hvor man har størst erfaring med gruppeeksaminer.

Blandt videregående uddannelser er andelen af uddannelsesinstitutioner der mener at det er vigtigt at gruppeeksaminer anvendes på de adgangsgivende uddannelser, størst blandt mellemlange og mindst blandt korte og lange videregående uddannelser.

Tabel 39

Hvor vigtigt er det at følgende eksamensformer anvendes på de adgangsgivende uddannelser? Gruppeeksaminer. Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	40,2 %	59,8 %	100,0 %
Hhx og htx	25,4 %	74,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	28,8 %	71,2 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	32,6 %	67,4 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	20,2 %	79,8 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	34,8 %	65,2 %	100,0 %
VUC/avu	46,2 %	53,8 %	100,0 %
VUC/hf	30,4 %	69,6 %	100,0 %

N = 456

4.7 Vigtigheden af bedømmelse med karakter

Endelig er respondenterne blevet spurgt om hvor vigtigt det er at der bliver givet karakterer ved de forskellige eksamensformer. Igen er det overordnet set ganske enslydende andele af uddannelsesinstitutionerne der svarer at det i nogen/i høj/i meget høj grad er vigtigt at der bliver givet karakter ved individuelle mundtlige og skriftlige eksaminer og større skriftlige opgaver. Andelen udgør henholdsvis 88,9 %, 89,6 % og 85,6 %.

En lavere andel på 69,7 %, hvilket dog stadig udgør over to tredjedele af uddannelsesinstitutionerne, mener at det er vigtigt at gruppeeksaminer bliver bedømt med karakter på de adgangsgivende uddannelser,

Tabel 40

Hvor vigtigt er det at eleverne får karakterer ved følgende eksamensformer på de adgangsgivende uddannelser?

	Slet ikke/stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total	N
Individuelle mundtlige eksaminer	11,1 %	88,9 %	100 %	416
Individuelle skriftlige eksaminer	10,4 %	89,6 %	100 %	415
Større skriftlige opgaver	14,4 %	85,6 %	100 %	410
Gruppeeksaminer	30,3 %	69,7 %	100 %	409

Blandt de uddannelser der aftager elever fra grundskolen, finder 98,3 % af stx og hf og 98,6 % af hhx og htx at det er vigtigt at der bliver givet karakter ved mundtlig eksamen på de adgangsgivende uddannelser. Den tilsvarende andel blandt erhvervsskoler er 86,4 %

Tabel 41

Hvor vigtigt er det at eleverne får karakterer ved følgende eksamensformer på de adgangsgivende uddannelser? Mundtlige eksaminer. Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	1,7 %	98,3 %	100,0 %
Hhx og htx	1,4 %	98,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	13,6 %	86,4 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	15,2 %	84,8 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	20,0 %	80,0 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	17,4 %	82,6 %	100,0 %
VUC/avu	15,4 %	84,6 %	100,0 %
VUC/hf	12,5 %	87,5 %	100,0 %

N = 466

Blandt de uddannelser der aftager elever fra grundskolen, finder 99,1 % af stx og hf og 98,6 % af hhx og htx at det er vigtigt at der bliver givet karakter ved skriftlig eksamen på de adgangsgivende uddannelser. Den tilsvarende andel blandt erhvervsfaglige uddannelser er 84,5 %.

Inden for de videregående uddannelser er andelen af mellemlange uddannelser der finder at det er vigtigt at der bliver givet karakterer ved skriftlige eksaminer på den adgangsgivende uddannelse, igen lavest. 80 % af MVU-institutionerne finder det vigtigt. Andelen af lange videregående uddannelser er her 91,3 %.

Tabel 42

Hvor vigtigt er det at eleverne får karakterer ved følgende eksamensformer på de adgangsgivende uddannelser? Skriftlige eksaminer. Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	0,9 %	99,1 %	100,0 %
Hhx og htx	1,4 %	98,6 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	15,5 %	84,5 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	15,2 %	84,8 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	20,0 %	80,0 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	8,7 %	91,3 %	100,0 %
VUC/avu	11,5 %	88,5 %	100,0 %
VUC/hf	12,5 %	87,5 %	100,0 %

N = 465

Hvad angår større skriftlige opgaver på de adgangsgivende uddannelser, skiller de erhvervsfaglige uddannelser sig ud fra de andre uddannelsesinstitutioner der aftager elever fra grundskolen. De erhvervsfaglige uddannelser har en lavere andel mener at det i nogen/i høj/meget høj grad er vigtigt at der gives karakterer ved denne eksamensform på de adgangsgivende uddannelser. 78,9 % af skolerne mener at det er vigtigt, mod 93 % af stx og hf.

Tabel 43

Hvor vigtigt er det at eleverne får karakterer ved følgende eksamensformer på de adgangsgivende uddannelser? Større skriftlige opgaver. Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	7,0 %	93,0 %	100,0 %
hhx og htx	13,0 %	87,0 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	21,1 %	78,9 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	13,0 %	87,0 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	17,0 %	83,0 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	13,0 %	87,0 %	100,0 %
VUC/avu	19,2 %	80,8 %	100,0 %
VUC/hf	12,5 %	87,5 %	100,0 %

N = 459

Der er store forskelle inden for de forskellige aftagergrupper. Blandt de uddannelser der aftager elever fra grundskolen, finder 78 % af de erhvervsfaglige uddannelser og hhx og htx at det er vigtigt at der gives karakterer ved gruppeeksaminer på de adgangsgivende uddannelser. Blandt stx og hf finder 67 % det er vigtigt.

Blandt ungdomsuddannelser findes den laveste andel der finder det er væsentligt at der bliver givet karakterer på de adgangsgivende uddannelser ved denne eksamensform, blandt gymnasieskoler og hf-kurser.

Også blandt de videregående uddannelser er der stor forskel på hvor store andele af uddannelsesinstitutionerne der finder det vigtigt at der anvendes gruppeeksaminer på de adgangsgivende uddannelser. Blandt mellemlange videregående uddannelser er andelen 72,7 %, blandt kortere videregående uddannelser er den 60,9 % og blandt lange videregående uddannelser er den 50 %.

Tabel 44

Hvor vigtigt er det at eleverne får karakterer ved følgende eksamensformer på de adgangsgivende uddannelser? Gruppeeksaminer. Svar fordelt på uddannelsesledere

	Slet ikke/i mindre grad/i ringe grad	I nogen grad/i høj grad/i meget høj grad	Total
Stx og hf	32,5 %	67,5 %	100,0 %
hhx og htx	21,7 %	78,3 %	100,0 %
Erhvervsfaglige uddannelser	22,0 %	78,0 %	100,0 %
Korte videregående uddannelser	39,1 %	60,9 %	100,0 %
Mellemlange videregående uddannelser	27,3 %	72,7 %	100,0 %
Lange videregående uddannelser	50,0 %	50,0 %	100,0 %
VUC/avu	36,0 %	64,0 %	100,0 %
VUC/hf	33,3 %	66,7 %	100,0 %

N = 458

Dette kapitel belyser opfattelsen af prøve- og eksamenssystemet blandt virksomheder ved at undersøge følgende:

- eksamensresultaternes betydning for ansættelse
- vurdering af sammenhængen mellem dimittendernes eksamensresultater og deres kompetencer og præstation på arbejdspladsen
- eksamensbeviset: opbygning, entydighed, detaljeringsgrad og antal karakterer og om det er et parameter ved ansættelse.

5.1 Hovedlinjer

- Karakterer er i nogen, høj eller i meget høj grad vigtige for 85 % af de virksomheder der ansætter personer med en kortere videregående uddannelse, for 84,1 % af virksomheder der ansætter personer med en mellemlang videregående uddannelse, og for 81,7 % af de virksomheder der ansætter personer med en merkantil erhvervsuddannelse. Blandt de virksomheder der ansætter personer med en teknisk erhvervsuddannelse, er andelen der lægger vægt på karakterer, en smule lavere, nemlig 74 %. Og endelig er andelen af virksomheder der lægger vægt på karakterer når de ansætter personer med en social- og sundhedsuddannelse, markant lavere – nemlig 56,3 %.
- Alligevel viser undersøgelsen at en større andel af virksomhederne har lagt vægt på andre faktorer end karaktergennemsnittet i forbindelse med den seneste ansættelse af en nyuddannet. Blandt disse er jobsamtalen, jobansøgningen, erhvervs erfaring (i form af praktik eller studenterjob) og referencer (personer man kan kontakte).
- Beder man virksomhederne om at vurdere karaktersystemet efter 13-skalaen i forhold til hvor godt de synes eksamensresultaterne afspejler dimittendernes kompetencer og præstation på arbejdspladsen, er den gennemsnitlige vurdering 7,6.
- I forhold til faglige kompetencer finder omkring 90 % af virksomhederne at resultatet af individuelle mundtlige og skriftlige eksaminer, større skriftlige opgaver og praktisk prøve afspejler de kompetencer der er nødvendige i virksomheden. 64,3 % finder at gruppeeksaminer afspejler disse kompetencer. Hvad angår generelle kompetencer, gør et lignende billede sig gældende.
- Hvad angår personlige kompetencer, finder mellem 81,8 % og 86,5 % at individuelle mundtlige eksaminer, større skriftlige opgaver og praktisk prøve afspejler de kompetencer der er nødvendige for dimittenderne i virksomheden. Omkring 68 % finder at det gør sig gældende for gruppeeksaminer og individuelle skriftlige eksaminer.
- Stillingtagen til forskellige eksamensformer er med enkelte undtagelser uafhængig af virksomhedens branche, antal ansatte og den ansattes uddannelsesbaggrund.
- Langt de fleste virksomheder lægger vægt på at eksamensbeviset indeholder mange prøver og eksaminer afsluttet med karakter, at vægtningen af fagene fremgår og om den studerende har taget en del af sin uddannelse i udlandet. Endelig lægger de vægt på det fremgår om karakteren er resultatet af en mundtlig, skriftlig eller gruppebaseret prøve.
- Hvor 92 % af virksomhederne finder at det eksamensbevis de modtog i forbindelse med den seneste ansættelse af en nyuddannet var overskueligt, finder 79,2 % at det var muligt

at se om prøveformerne var mundtlige eller skriftlige, og 54,1 % at det var muligt at se om prøveformen var individuel eller gruppebaseret.

5.2 Beskrivelse af deltagere

I dette afsnit beskrives de grundlæggende karakteristika for de virksomheder med over 100 ansatte som indgår i stikprøven.

Tabel 45 viser fordelingen på brancher. 39,6 % af virksomhederne i stikprøven tilhører primære erhverv, industri, bygge og anlæg og transport. 25,2 % tilhører handel og servicevirksomhed, og 35,2 % tilhører offentlig virksomhed.

Tabel 45
Hvilken branche tilhører virksomheden?

	Frekvens	Procent	Valid procent
Primære erhverv, industri, bygge og anlæg, transport	99	39,4	39,6
Handel og servicevirksomhed	63	25,1	25,2
Offentlig virksomhed	88	35,1	35,2
Total	250	99,6	100
Ubesvaret	1	0,4	
Total	251	100,0	

Tabel 46 viser antallet af fuldtidsansatte på virksomheden. Langt hovedparten af virksomhederne i stikprøven har 100-199 eller 200-499 ansatte.

Tabel 46
Hvor mange fuldtidsansatte arbejder på virksomheden?

	Frekvens	Procent	Valid procent
100-199	111	44,2	45,1
200-499	71	28,3	28,9
500-999	33	13,1	13,4
1000-2499	20	8,0	8,1
Over 2500	11	4,4	4,5
Total	246	98,0	100,0
Ubesvaret	5	2,0	
Total	251	100,0	

Tabel 47 viser hvilke uddannelsesprofiler virksomhederne i stikprøven ansætter. Af tabellen fremgår det at andelen af virksomheder der ansætter personer med en landbrugsuddannelse, er særdeles begrænset. Resultater for denne gruppe er derfor behæftet med en større usikkerhed end resultaterne for andre grupper.

Tabel 47
Hvilken uddannelsesbaggrund har jeres ansatte?

Merkantil erhvervsuddannelse	79,7 %
Teknisk erhvervsuddannelse	46,6 %
Landbrugsuddannelse	3,6 %
Social- og sundhedsuddannelse	23,5 %
Kortere videregående uddannelse	44,6 %
Mellemlang videregående uddannelse	62,2 %

N = 251

Note: Tabellen summerer ikke til 100 % da det har været muligt at angive mere end en svarmulighed.

5.3 Resultaternes generelle betydning for ansættelse

Vi har indledningsvis spurgt virksomhederne hvor vigtige karakterer generelt er for ansættelse og rekruttering. Tabel 48 viser deres vurdering.

Karakterer er i nogen, i høj eller i meget høj grad vigtige for 85 % af de virksomheder der ansætter personer med en kortere videregående uddannelse, for 84,1 % af virksomheder der ansætter personer med en mellemlang videregående uddannelse, og for 81,7 % af de virksomheder der ansætter personer med en merkantil erhvervsuddannelse. Blandt de virksomheder der ansætter personer med en teknisk erhvervsuddannelse, er andelen der lægger vægt på karakterer, en smule lavere, nemlig 74 %. Og endelig er andelen af virksomheder der lægger vægt på karakterer når de ansætter personer med en social- og sundhedsuddannelse, markant lavere – nemlig 56,3 %. Andelen er lavest for virksomheder der ansætter personer med en landbrugsuddannelse, men på grund af det meget ringe antal virksomheder i undersøgelsen (15) der har erfaringer med at ansætte personer med en landbrugsuddannelse, er dette tal behæftet med en stor usikkerhed.

En undersøgelse af sammenhænge i datamaterialet viser at der ikke er nogen sammenhæng mellem virksomhedens branche eller størrelse og den vigtighed man tildeler de opnåede karakterer på eksamensbeviset. En undtagelse er virksomheder der ansætter personer med en kortere videregående uddannelse, hvor en større andel af virksomheder inden for primære erhverv, industri, bygge og anlæg og transport er mere tilbøjelige til at lægge vægt på karakterer end virksomheder inden for handels- og servicevirksomhed eller offentlig virksomhed.

Tabel 48
Hvor vigtige er de opnåede karakterer på eksamensbeviset for ansættelse af personer fra følgende grupper?

Svarmuligheder	Slet ikke/ stort set ikke/ i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/ i meget høj grad	Total	n
Merkantil erhvervsuddannelse	18,3 %	81,7 %	100 %	208
Teknisk erhvervsuddannelse	26 %	74 %	100 %	131
Landbrugsuddannelse	60 %	40 %	100 %	15
Social- og sundhedsuddannelse	43,8 %	56,3 %	100 %	64
Kortere videregående uddannelse	15 %	85 %	100 %	118
Mellemlang videregående uddannelse	15,9 %	84,1 %	100 %	176

Tabel 49 viser at relativt enslydende andele af virksomhederne mellem 82,8 % og 91,6 % mener at det er muligt at sammenligne forskellige ansørgeres karakterer selvom de har taget den samme uddannelse på forskellige skoler eller uddannelsesinstitutioner.

Andelen af virksomheder der ansætter personer med en social- og sundhedsuddannelse, og som mener at det er muligt at sammenligne forskellige ansøgere karakterer hvis de har taget den samme uddannelse på forskellige skoler, er dog relativt mindre, nemlig 70 %.

Tabel 49

I hvilken grad er det muligt at sammenligne forskellige ansøgere karakterer hvis de har taget den samme uddannelse på forskellige skoler/uddannelsesinstitutioner?

	Slet ikke/ stort set ikke/ i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/ i meget høj grad	Total	n
Merkantil erhvervsuddannelse	8,4 %	91,6 %	100 %	154
Teknisk erhvervsuddannelse	14,8 %	85,2 %	100 %	81
Landbrugsuddannelse	25 %	75 %	100 %	8
Social- og sundhedsuddannelse	30 %	70 %	100 %	50
Kortere videregående uddannelse	14,6 %	85,4 %	100 %	96
Mellemlang videregående uddannelse	17,2 %	82,8 %	100 %	128

5.4 Resultaternes betydning for den seneste ansættelse

Vi har dernæst bedt virksomhederne tage udgangspunkt i deres erfaringer i forbindelse med den seneste ansættelse af en nyuddannet med en af de uddannelsesbaggrunde der indgår i undersøgelsen. Det gør vi for i videst muligt omfang at få konkrete svar og ikke svar der holder sig til et abstrakt "gennemsnit" af deres erfaringer.

Den relative betydning af eksamensresultaterne

Spørger man ind til hvilke faktorer der har haft en betydning for den seneste ansættelse af en nyuddannet, fremgår det at en større andel af virksomhederne i forbindelse med den seneste ansættelse har lagt vægt på andre faktorer end karaktergennemsnittet.

61,6 % af virksomhederne angiver at karaktergennemsnittet i nogen, i høj eller meget høj grad var en vigtig faktor for ansættelsen. En større andel, 77,5 %, lægger vægt på karakterer i fag der er knyttet til virksomhedens kerneområder.

Til sammenligning angiver over 90 % af virksomhederne at jobsamtalen og ansøgningen i nogen/i høj eller meget høj grad var vigtige. Og henholdsvis 87,2 % og 87,4 % angiver erhvervs-erfaring, f.eks. i form af praktik eller studenterjob, og referencer. Selv når man tager højde for stikprøveusikkerheden, er dette en signifikant forskel.

Tabel 50

Hvor vigtige var følgende faktorer for ansættelsen?

	Slet ikke/ stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/i meget høj grad	Total	n
Karaktergennemsnittet	38,4 %	61,6 %	100 %	232
Bedømmelse af svendepø- ve/hovedopgave/fagprøve	43,6 %	56,4 %	100 %	204
Karakterer i fag der er knyttet til virk- somhedens kerneområder	22,5 %	77,5 %	100 %	209
Specialisering på uddannelsen	31,1 %	68,9 %	100 %	209

fortsættes på næste side ...

	Slet ikke/ stort set ikke/ i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/ i meget høj grad	Total	n
Erhvervs erfaring (f.eks. praktik eller studenterjob)	12,8 %	87,2%	100 %	226
Anbefalinger (skriftlige)	30,3 %	69,7 %	100 %	234
Anbefalinger (mundtlige) (at man kender nogen, netværk)	27,0 %	73,0%	100 %	222
Referencer (personer man kan kontakte)	12,6 %	87,4 %	100 %	230
Ansøgningen (velformuleret, målrettet virksomheden)	6,4 %	93,6 %	100 %	234
Jobsamtale	0,8 %	99,2 %	100 %	243

Ser vi på sammenhængen mellem virksomhedens branche og hvilke faktorer der var vigtige for den seneste ansættelse af en nyuddannet, viser en statistisk analyse at svendeprøve/hovedopgave/fagprøve, karakterer i virksomhedens kerneområder og mundtlige anbefalinger er vigtigere for virksomheder i primære erhverv, industri, bygge og anlæg og transport og i handel og servicevirksomhed end inden for offentlig virksomhed.

Til gengæld er den eneste signifikante sammenhæng mellem ansøgerens uddannelsesbaggrund og de faktorer der blev lagt vægt på ved ansættelsen, at en større andel af virksomhederne vægter ansøgningen tungere for ansøgere med en kortere eller mellemlang videregående uddannelse end for ansøgere med en erhvervsuddannelse. Alle virksomheder der har ansat en ansøger med en kortere eller mellemlang videregående uddannelse, har angivet at ansøgningen har været vigtig for denne ansættelse. Til sammenligning er andelen af virksomheder der har ansat en ansøger med en erhvervsuddannelse, og som har angivet at ansøgningen i nogen, i høj eller meget høj grad var vigtig for denne ansættelse, 90,2 %.

Karaktersystemet får et 7-tal

Spørger man den enkelte virksomhed hvilken karakter på 13-skalaen den vil give det nuværende karaktersystems evne til at måle den nyansattes kompetencer i forhold til at løse de arbejdsopgaver han eller hun bliver stillet over for i virksomheden, er den gennemsnitlige karakter 7. Helt præcist bliver gennemsnittet 7,6.

Statistiske test viser at denne vurdering er uafhængig af firmaets størrelse, branche og hvilken uddannelsesbaggrund den senest ansatte har haft. Selvom vi måske nok kan finde mindre forskelle i stikprøven, er disse altså så små at vi ikke kan antage at de eksisterer i populationen.

5.5 Kompetencer og præstation på arbejdspladsen

I det følgende har vi bedt virksomhederne vurdere sammenhængen mellem dimittendernes eksamensresultater og deres kompetencer og præstation på arbejdspladsen. Vi har – ligesom for uddannelsesinstitutionerne – bedt dem vurdere forskellige eksamensformer i forhold til følgende kompetencer:

- Faglige kompetencer (faglig viden, beherskelse af faglige metoder, bevidsthed om egne faglige lærerprocesser)
- Generelle kompetencer (analytiske evner, kommunikative færdigheder, evne til at kunne overskue, strukturere, tage stilling til og formidle et materiale på en relevant og forståelig måde)
- Personlige kompetencer (f.eks. selvstændighed, selvtillid, initiativ, ansvarlighed, kreativitet og samarbejdsevne).

Tabel 51 viser i hvilken grad virksomhederne mener at de forskellige eksamensformer afspejler de faglige kompetencer der er nødvendige for at løse de opgaver den nyansatte bliver stillet over for.

Et bemærkelsesværdigt resultat er at andelen af virksomheder der mener at gruppeeksaminer i nogen, høj eller meget høj grad afspejler de nødvendige faglige kompetencer, er markant lavere end for de andre eksamensformer.

Tabel 51

Andel af virksomheder der mener at de følgende eksamensformer afspejler de faglige kompetencer der er nødvendige for den nyansatte i virksomheden

	Slet ikke/ stort set ikke/ i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/i meget høj grad	Total	n
Individuelle mundtlige eksaminer	10,5 %	89,5 %	100 %	219
Individuelle skriftlige eksaminer	8,1 %	91,9 %	100 %	222
Større skriftlige opgaver	8,8 %	91,2 %	100 %	215
Gruppeeksaminer	35,7 %	64,3 %	100 %	207
Praktisk prøve	6,1 %	93,9 %	100 %	196

Statistiske test viser at andelen af virksomheder der mener at større skriftlige opgaver afspejler de faglige kompetencer der er nødvendige for den nyansatte i virksomheden, er lavere for virksomheder hvis seneste ansættelse var en person med en grundlæggende erhvervsuddannelse, end andelen af virksomheder hvis seneste ansættelse var en person med en kortere eller mellem-lang videregående uddannelse. Andelen er her 87,3 % mod henholdsvis 100 % og 96,7 %.

Testene viser også at andelen af virksomheder der mener at større skriftlige opgaver afspejler de faglige kompetencer der er nødvendige for den nyansatte, er lavere i branchen offentlig virksomhed end i øvrige brancher. I branchen offentlig virksomhed mener 80,8 % i nogen, høj eller meget høj grad at større skriftlige opgaver afspejler disse faglige kompetencer. I branchen handel og servicevirksomhed er andelen 93,2 %, og i primære erhverv, industri, bygge og anlæg og transport er andelen 98,8 %. Noget lignende gør sig gældende vedrørende eksamensformen praktisk prøve (f.eks. fagprøve eller svendepøve).

Spørger vi virksomhederne i hvilket omfang forskellige eksamensformer afspejler generelle kompetencer, er billedet det samme som for faglige kompetencer. Andelen af virksomheder der mener at individuelle mundtlige eksaminer afspejler de nødvendige kompetencer i forhold til de arbejdsopgaver den nyuddannede bliver stillet over for i virksomheden, er markant lavere for gruppeeksaminernes vedkommende.

Tabel 52**Andel af virksomheder der mener at de følgende eksamensformer afspejler de generelle kompetencer der er nødvendige for den nyansatte i virksomheden**

	Slet ikke/ stort set ikke/ i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/ i meget høj grad	Total	n
Individuelle mundtlige eksaminer	10 %	90 %	100 %	220
Individuelle skriftlige eksaminer	11,3 %	88,7 %	100 %	222
Større skriftlige opgaver	6,9 %	93,1 %	100 %	217
Gruppeeksaminer	31,3 %	68,8 %	100 %	208
Praktisk prøve	8,3 %	91,7 %	100 %	193

Spørger vi virksomhederne hvordan de vurderer at forskellige eksamensformer afspejler de personlige kompetencer der er nødvendige for den nyansatte i virksomheden, er andelen af virksomheder størst der mener at individuelle mundtlige eksaminer, større skriftlige opgaver og praktiske prøver afspejler dette. Mellem 81,8 % og 86,5 % mener at disse eksamensformer i nogen, i høj eller meget høj grad afspejler den nyansattes personlige kompetencer.

Andelen af virksomheder der mener at individuelle skriftlige eksaminer eller gruppeeksaminer afspejler dette, er betydeligt mindre, henholdsvis 68,6 % og 68,4 %

Tabel 53**Andel af virksomheder der mener at de følgende eksamensformer afspejler de personlige kompetencer der er nødvendige for den nyansatte i virksomheden**

	Slet ikke/ stort set ikke/ i mindre grad	I nogen grad/i høj grad/ i meget høj grad	Total	n
Individuelle mundtlige eksaminer	18,2 %	81,8 %	100 %	225
Individuelle skriftlige eksaminer	31,4 %	68,6 %	100 %	223
Større skriftlige opgaver	18,0 %	82,0 %	100 %	217
Gruppeeksaminer	31,6 %	68,4 %	100 %	209
Praktisk prøve	13,5 %	86,5 %	100 %	193

5.6 Vurdering af eksamensbeviser

I forhold til det eksamensbevis som virksomhederne modtog i forbindelse med den seneste ansættelse af en nyuddannet, mener 92 % at eksamensbeviset i nogen, høj eller i meget høj grad var overskueligt.

Den mindste andel af virksomheder finder at det i nogen, høj eller meget høj grad var muligt at se om prøveformerne var individuelle eller gruppevis. Dette er samtidigt en af de faktorer, den største andel af virksomhederne lægger vægt på, jf. tabel 55.

Tabel 54

Hvordan vurderer du det eksamensbevis I modtog i forbindelse med den seneste ansættelse af en nyuddannet i forhold til:

	Slet ikke/ stort set ikke/i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/ i meget høj grad	Total	n
Overskuelighed	8 %	92 %	100 %	213
At få indtryk af hvilke kompetencer den nyansatte havde med fra uddannelsen	20,5 %	79,5 %	100 %	210
At se om prøveformerne var individuelle eller gruppevis	45,9 %	54,1 %	100 %	196
At se om prøveformerne var mundtlige eller skriftlige	20,8 %	79,2 %	100 %	216
At se vægtningen af fag	30,1 %	69,9 %	100 %	206
At få indtryk af om den studerende har taget en del af sin uddannelse i udlandet	38,9 %	61,1 %	100 %	190

Andelen af virksomheder hvis seneste ansættelse af en nyuddannet var en person med en mellem-lang uddannelse, og som vurderer at det på eksamensbeviset var muligt at se om prøveformerne var mundtlige eller skriftlige, er mindre end for virksomheder hvis seneste ansættelse var en person med en kortere videregående uddannelse eller en grundlæggende erhvervsuddannelse. Hvor 67,8 % af de virksomheder hvis seneste ansættelse var en person med mellem-lang videregående uddannelse, vurderer at dette var tilfældet, er andelen for kortere videregående uddannelser 76,5 % og andelen for erhvervsuddannelser 84,9 %.

Spørger vi virksomhederne om hvilke elementer et eksamensbevis skal indeholde for at være brugbart i forbindelse med rekruttering og ansættelse af nye medarbejdere, svarer en relativt enslydende andel på omkring 90 % at det er vigtigt at det indeholder mange prøver og eksaminer afsluttet med karakter, og at det fremgår om prøverne er mundtlige eller skriftlige og om prøve/eksamen er gruppevis eller individuel.

Andelen af offentlige virksomheder der mener det er vigtigt at eksamensbeviset indeholder mange prøver afsluttet med karakterer, er dog på 80,7 %, mens andelen er 89,4 % for virksomheder i primære erhverv, industri, bygge og anlæg og transport og 93,7 % for virksomheder inden for handel og service. Andelen af offentlige virksomheder der mener at det er vigtigt at vægtningen af fagene fremgår, er også lavere end andelen af virksomheder i de øvrige brancher.

Endelig mener 83,6 % af virksomhederne at det er vigtigt at det fremgår af eksamensbeviset om den studerende har taget en del af sin uddannelse i udlandet.

Tabel 55**I hvilken grad mener du at et eksamensbevis skal indeholde følgende for at være brugbart for jer:**

	Slet ikke/ stort set ikke/ i mindre grad	I nogen grad/ i høj grad/ i meget høj grad	Total	n
Mange prøver og eksaminer afsluttet med karakter	12,5 %	87,5 %	100 %	240
Mange prøver afsluttet med bestået/godkendt	42 %	58 %	100 %	243
Fremgår om eksamen er gruppevis eller individuel	8,7 %	91,3 %	100 %	242
At vægtningen af fagene fremgår	20,7 %	79,3 %	100 %	241
At det fremgår om prøverne er mundtlige eller skriftlige	10,4 %	89,6 %	100 %	241
At det fremgår om den studerende har taget en del af sin uddannelse i udlandet	16,6 %	83,4 %	100 %	241

6 Overordnede sammenhænge

Formålet med dette kapitel er at forsøge at finde nogle overordnede sammenhænge i materialet.

Der er to primære forskelle mellem analyserne i dette kapitel og analyserne i kapitel 3, 4 og 5. For det første er analyserne i disse kapitler bivariate: De undersøger f.eks. kun hvordan udvalgte baggrundsvariable som uddannelsestype eller virksomhedens branche påvirker i hvilken grad eksamensresultaterne fra de adgangsgivende uddannelser anvendes. I modsætning hertil er analyserne i dette kapitel multivariate, dvs. at sammenhængen er kontrolleret for den indflydelse andre uafhængige variable udøver samtidig med den variabel man undersøger.

For det andet er hovedparten af de uafhængige variable i analyserne i dette kapitel konstrueret ved hjælp af faktoranalyse. Faktoranalyse bygger på den antagelse at der i et datamateriale der består af mange holdningsspørgsmål, er en række underliggende eller latente dimensioner der ikke er direkte observerbare, men som kan aflæses indirekte af svarfordelingerne på de enkelte spørgsmål. Faktoranalyse fungerer som en empirisk test af hvordan de forskellige dimensioner i materialet er konstitueret.

Der er i alt gennemført 19 multivariate analyser på de tre datasæt for uddannelsessøgende, uddannelsesinstitutioner og virksomheder. Flere af disse analyser har imidlertid kun resulteret i modeller med en lav forklaringskraft. Som hovedregel afrapporteres derfor kun modeller der har en forklaringskraft på mere end 10 % af variationen i den afhængige variabel, udtrykt ved PRE-målet R^2 .

Vi har i det følgende kapitel valgt kun at afrapportere resultaterne af de statistiske analyser.

6.1 Hovedkonklusioner

- De statistiske analyser viser at det i udgangspunktet er voksenuddannelsescentrene og de erhvervsfaglige uddannelser der i videst udstrækning anvender eksamensresultaterne fra den adgangsgivende uddannelse til at tilrettelægge den nuværende uddannelse.
- I hvilken udstrækning eksamensresultaterne anvendes, afhænger imidlertid også af en række faktorer der er individuelle for hver uddannelsesinstitution. Vigtigst er i hvilket omfang ledere, vejledere og lærere har kendskab til resultaterne. Dernæst følger i hvilken grad uddannelsesinstitutionen vurderer at resultatet af mundtlige og skriftlige eksaminer afspejler hvordan den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til faglige, generelle og personlige kompetencer. Endelig har det betydning, om end i mindre omfang, i hvilken grad uddannelsesinstitutionerne mener at gruppeeksaminer afdækker den uddannelsessøgendes faglige, generelle og personlige kompetencer.
- Uddannelsesinstitutionernes vurdering af i hvilken grad de uddannelsessøgendes samlede eksamensresultat fra den adgangsgivende uddannelse kan bruges til at forudsige noget om hvordan de klarer sig på uddannelsen, er for det første afhængig af uddannelsestype. Vurderingen er lavest for stx og hf og videregående uddannelser og højest for erhvervs-gymnasiale uddannelser. Derudover afhænger den af i hvilken grad uddannelsesinstitutionen vurderer at mundtlige og skriftlige eksaminer afspejler elevens eller den studerendes faglige, generelle og personlige kompetencer. Derudover afhænger vurderingen af i hvilken grad ledere, vejledere og lærere har kendskab til eksamensresultaterne. Endelig afhænger vurderingen af i hvilken grad uddannelsesinstitutionen finder at større skriftlige opgaver afspejler faglige, generelle og personlige kompetencer.

- Blandt uddannelsessøgende kan holdningen til gruppeeksaminer forklares ud fra hvilken eksamensform den uddannelsessøgende vurderer at han eller hun klarede sig bedst ved på den adgangsgivende eksamen. Elever, studerende og kursister der vurderede at de klarede sig bedst ved skriftlig og mundtlig eksamen, er mindst tilfredse med gruppeeksaminer. Samtidig er der en sammenhæng mellem alder så uddannelsessøgende over 20 år er mere tilfredse med gruppeeksamen end uddannelsessøgende der er yngre. Der må dog tages det forbehold at denne model kun forklarer en mindre del af den samlede variation i holdningen til gruppeeksaminer.
- Det er især de virksomheder der lægger vægt på karaktergennemsnittet når de ansætter, der kommer med en positiv vurdering af sammenhængen mellem dimittendernes eksamensresultater og deres kompetencer og præstation på arbejdspladsen.
- Det er samtidig også disse virksomheder og virksomheder med mere end 200 ansatte der udtrykker tilfredshed med eksamensbeviserne i forhold til eksamensbevisernes opbygning, entydighed, antal karakterer etc. Der må dog tages det forhold at denne sammenhæng kun forklarer en mindre del af den samlede forskel i tilfredsheden med eksamensbeviser.

6.2 Anvendelse af prøve- og eksamensresultatet

Først har vi undersøgt hvilke faktorer der har indflydelse på i hvilket omfang uddannelsesinstitutionerne anvender prøve- og eksamensresultatet fra de adgangsgivende uddannelser.

Den statistiske analyse viser at anvendelsen af prøve- og eksamensresultatet i udgangspunktet er størst på voksenuddannelsescentrene og på de erhvervsfaglige uddannelser og mindst på almene gymnasiale, erhvervsgymnasiale og videregående uddannelser. Anvendelsen af prøve- og eksamensresultatet afhænger imidlertid også af en række individuelle træk ved hver uddannelsesinstitution. Størst betydning for anvendelsen af karaktererne har det samlede kendskab til karaktererne fra de adgangsgivende uddannelser blandt ledere, vejledere og lærere. Jo større et kendskab til karaktererne fra de adgangsgivende uddannelser, desto mere anvendes de.

Dernæst er anvendelsen af prøve- og eksamensresultatet bestemt af den værdi uddannelsesinstitutionerne tillægger resultatet af skriftlige og mundtlige eksaminer. Jo mere uddannelsesinstitutionerne finder at resultatet af skriftlige og mundtlige eksaminer siger noget om hvordan eleven, kursisten eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse, desto mere anvender de prøve- og eksamensresultaterne fra den adgangsgivende uddannelse.

Vigtigst er det i hvilken grad uddannelsesinstitutionerne finder at individuelle skriftlige og mundtlige eksaminer siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til faglige kompetencer, og dernæst i hvilken grad uddannelsesinstitutionerne finder at individuelle skriftlige og mundtlige eksaminer siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til generelle og personlige kompetencer.

Endelig har det indflydelse, om end i mindre grad, i hvilket omfang uddannelsesinstitutionerne finder at resultatet af gruppeeksaminer siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig i forhold til faglige, generelle og personlige kompetencer på den aktuelle uddannelse. Jo større værdi uddannelsesinstitutionerne tildeler resultatet af gruppeeksaminer i denne henseende, desto mere vil de anvende dem.

Den statistiske analyse er i stand til at forklare 28 % af forskellen i uddannelsesinstitutionernes anvendelse af prøve- og eksamensresultatet. Dette er en ganske høj forklaringskraft for samfundsvidenskabelig analyse. Omvendt er det vigtigt at huske at 72 % af variationen stadig skyldes faktorer det ikke er muligt at belyse med den nærværende undersøgelse.

6.3 Præstation på nuværende uddannelse

Dernæst har vi undersøgt hvilke faktorer der har indflydelse på i hvilken grad uddannelsesinstitutionerne vurderer at det samlede eksamensresultat fra den adgangsgivende uddannelse kan

bruges til at forudsige noget om hvordan de uddannelsessøgende klarer sig på den aktuelle uddannelse.

Den statistiske analyse viser, at uddannelsesinstitutionernes vurdering af i hvilken grad de uddannelsessøgendes samlede eksamensresultat kan bruges til at forudsige noget om hvordan de vil klare sig på uddannelsen, for det første afhænger af uddannelsestype. Vurderingen er overordnet højest på alment gymnasium og hf.

Som i afsnit 6.2. afhænger vurderingen imidlertid også af nogle individuelle træk ved den enkelte uddannelsesinstitution. Først og fremmest afhænger vurderingen af den værdi uddannelsesinstitutionerne tillægger resultatet af mundtlige og skriftlige eksaminer i forhold til at forudsige hvordan eleven, den studerende eller kursisten vil klare sig på den aktuelle uddannelse. Jo mere tiltro uddannelsesinstitutionerne har til resultaterne af mundtlig og skriftlig eksamen fra de adgangsgivende eksaminer, desto mere vurderer de at den uddannelsessøgendes samlede eksamensresultat kan bruges til at forudsige noget om hvordan han/hun vil klare sig på den aktuelle uddannelse.

Det afhænger især af i hvilken grad uddannelsesinstitutionen finder at individuelle mundtlige og skriftlige eksaminer siger noget om hvordan eleven, kursisten eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til faglige kompetencer, og i mindre omfang i hvilken grad uddannelsesinstitutionen finder at individuelle mundtlige og skriftlige eksaminer siger noget om hvordan eleven, kursisten eller den studerende vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til generelle og personlige kompetencer.

Dernæst afhænger vurderingen af i hvilken grad ledere, vejledere og lærere har kendskab til eksamensresultaterne. Jo større kendskab, desto mere tiltro til at elevernes samlede eksamensresultat kan bruges til at forudsige hvordan eleverne, den studerende eller kursisten vil klare sig på den aktuelle uddannelse. Endelig afhænger vurderingen af i hvilken grad uddannelsesinstitutionen vurderer at større skriftlige opgaver afspejler faglige, generelle og personlige kompetencer. Dette er dog den faktor med mindst selvstændig forklaringskraft.

Samlet set forklarer modellen 31,9 % af forskellen i uddannelsesinstitutionernes anvendelse af prøve- og eksamensresultatet. Modellen har altså en højere forklaringskraft end modellen i afsnit 6.2.

6.4 Kendskabet til prøve- og eksamensresultatet

Dernæst har vi forsøgt at forklare, hvad der har indflydelse på det samlede kendskab til prøve- og eksamensresultatet på de adgangsgivende uddannelser blandt ledere, vejledere og lærere.

Det samlede kendskab til eksamensresultaterne er i udgangspunktet størst på institutioner inden for erhvervsgymnasiale uddannelser og dernæst på alment gymnasium og hf. Det samlede kendskab er umiddelbart mindst på voksenuddannelsescentre og videregående uddannelser. Grunden til dette forbehold er at det også, som i de foregående afsnit, afhænger af en række individuelle træk ved den enkelte uddannelsesinstitution.

Især afhænger det af i hvilken grad uddannelsesinstitutionen finder at elevens/den studerendes/kursistens samlede eksamensresultat kan bruges til at forudsige hvordan han/hun vil klare sig på uddannelsen, og i hvilket omfang uddannelsesinstitutionen vurderer at individuelle skriftlige og mundtlige eksaminer siger noget om hvordan han/hun vil klare sig på den aktuelle uddannelse i forhold til faglige kompetencer. Sammenhængen er således at i jo højere grad uddannelsesinstitutionen har tiltro til det samlede eksamens- eller prøveresultats evne til at forudsige hvordan den studerende vil klare sig på uddannelsen, desto større vil det samlede kendskab være til eksamensresultaterne fra den adgangsgivende uddannelse.

I forhold hertil har hvilken grad uddannelsesinstitutionerne finder at individuelle skriftlige og mundtlige eksaminer siger noget om hvordan eleven/den studerende vil klare sig på den aktuel-

le uddannelse i forhold til generelle og personlige kompetencer, en lidt lavere forklaringskraft. Sammenhængen er ellers den samme som ovenfor.

Endelig afhænger kendskabet til eksamensresultaterne også af institutionsstørrelsen. Kendskabet til eksamensresultaterne er mindst udbredt på de største uddannelsesinstitutioner. Derudover er kendskabet mindre på institutioner med 250-499 elever/studerende og størst for uddannelsesinstitutioner med 0-249 og 500-749 elever/studerende.

Samlet set forklarer den statistiske analyse 16 % af forskellen i den afhængige variabel hvilket altså er noget dårligere end analyserne i afsnit 5.3 og 5.4.

6.5 Holdninger til gruppeeksamen

For de uddannelsessøgende har vi gennemført otte multivariate analyser. Kun en af disse analyser har imidlertid resulteret i en model med en forklaringskraft på over 10 %. Denne model forklarer holdningen til gruppeeksaminer.

Modellen er skabt ved at konstruere et samlet udtryk for holdningen til gruppeeksaminer ved at lægge svarene på de spørgsmål vi har vedrørende gruppeeksaminer sammen i en variabel.

Størst betydning for holdningen til gruppeeksaminer har det hvilken eksamensform den uddannelsessøgende vurderer at han eller hun klarede sig bedst ved på den adgangsgivende eksamen. Elever, studerende og kursister der vurderede at de klarede sig bedst ved skriftlig og mundtlig eksamen, er mindst tilfredse med gruppeeksaminer. Samtidig er der en sammenhæng mellem alder og holdningen til gruppeeksamen så uddannelsessøgende over 20 år er mere tilfredse med gruppeeksamen end uddannelsessøgende der er yngre.

Derudover er elever på erhvervsfaglige uddannelser mest tilfredse med gruppeeksaminer, og kursister på voksenuddannelsescentrene er mindst tilfredse. Endelig er der også en sammenhæng med køn. Mænd er gennemgående mindre tilfredse med gruppeeksaminer end kvinder. Køn forklarer dog langt mindre end vurderingen af hvilken eksamensform man klarede sig bedst ved på den adgangsgivende uddannelse og alder.

Den statistiske analyse kan forklare 14,4 % af forskellen i holdningen til gruppeeksaminer. Dette er en noget lavere forklaringskraft end i de øvrige analyser.

6.6 Dimittendernes præstation på arbejdspladsen

I undersøgelsen blandt virksomheder har vi undersøgt hvilke faktorer der kan forklare hvordan virksomhederne vurderer sammenhængen mellem dimittendernes eksamensresultater og deres kompetencer og præstation på arbejdspladsen.

Den statistiske analyse viser at det især er de virksomheder der lægger vægt på karaktergennemsnittet når de ansætter, der kommer med en positiv vurdering af sammenhængen mellem dimittendernes eksamensresultater og deres kompetencer og præstation på arbejdspladsen. Derudover har det indflydelse i hvilken grad virksomhederne anser mundtlige og skriftlige eksaminer som værende i stand til at afspejle den nyansattes personlige kompetencer. Forklaringskraften af denne faktor er dog langt mindre end den vægt virksomhederne lægger på karaktergennemsnittet. Til sammen kan disse to uafhængige variabler forklare 32,6 % af forskellene i virksomhedernes vurdering af sammenhængen mellem dimittendernes eksamensresultater og deres kompetencer og præstation på arbejdspladsen

6.7 Vurdering af eksamensbevis

Endelig har vi undersøgt hvad der har indflydelse på at nogle virksomheder vurderer de eksamensbeviser de modtager, mere positivt end andre, i forhold til opbygning, entydighed, antal karakterer etc.

For at kunne undersøge det skaber vi først et udtryk for virksomhedernes samlede tilfredshed med eksamensbeviserne ved at lægge deres svar på spørgsmålene om eksamensbeviser sammen til en variabel. Dernæst undersøger vi om baggrundsvariable som virksomhedens størrelse og branche og den vægt virksomhederne lægger på karaktergennemsnittet og karakterer i fag der er knyttet til virksomhedens kerneområder, kan forklare noget af variationen i denne variabel

Den statistiske analyse viser at der er to baggrundsvariable der har indflydelse på virksomhedernes tilfredshed med eksamensbeviserne. Den ene er virksomhedens størrelse, den anden er den vægt virksomhederne lægger på karaktergennemsnittet når de ansætter. Virksomheder med 100-199 ansatte er generelt mindre tilfredse med eksamensbeviserne end virksomheder med over 200 ansatte.

Samtidig er der en sammenhæng således at virksomheder der lægger vægt på karaktergennemsnittet, også er dem der er mest tilfredse med eksamensbeviserne.

Den statistiske analyse er imidlertid kun i stand til at forklare 11,7 % af variationen i den uafhængige variabel. Det gør det til den af de multivariate analyser der forklarer mindst.

I dette afsnit præsenteres forløbet omkring gennemførelsen af de tre undersøgelser. Først beskrives de forskellige faser i design, gennemførelse og afrapportering af de tre spørgeskemaundersøgelser. Undervejs præsenteres de problemer og udfordringer der er opstået undervejs i processen. Der foretages samtidig en vurdering af hvilke konsekvenser det har for anvendelsen og fortolkningen af data, herunder usikkerhedsmargener.

De tre brugerundersøgelser har omfattet følgende faser:

1. Udarbejdelse og pilottest af spørgeskemaer
2. Udsendelse af spørgeskema
3. Afrapportering.

7.1 Udarbejdelse af spørgeskemaer

Spørgeskemaerne til de tre undersøgelser er blevet udarbejdet af EVA og har efterfølgende været diskuteret med Undervisningsministeriet. For at sikre at spørgeskemaerne var entydige og dækkende, blev de valideret ved hjælp af en pilottest.

Spørgeskemaerne til virksomheder blev, efter forudgående aftale, udsendt til seks virksomheder med over 100 ansatte. Virksomhederne var udvalgt efter følgende kriterier:

- at både offentlige og private virksomheder var repræsenteret i pilottesten
- at forskellige brancher var repræsenteret i pilottesten
- at der var forskel på hvilke uddannelsesprofiler virksomhederne typisk ansatte.

Respondenterne i pilottesten var den personale- eller HR-ansvarlige i virksomheden. Pilottestens respondenter blev bedt om at besvare spørgeskemaet og notere eventuelle uklarheder undervejs. Efterfølgende blev der gennemført individuelle telefoninterview med fokus på eventuelle problemer med spørgeskemaerne. Det lykkedes ikke at få fat på alle seks virksomheder der havde givet tilsagn. Pilottesten blev derfor baseret på kommentarerne fra fire virksomheder.

Spørgeskemaerne til uddannelsesinstitutionerne blev udsendt til rektoren, afdelingslederen eller forstanderen for syv uddannelsesinstitutioner og testet på lignende vis som i pilottesten af spørgeskemaet blandt virksomhederne.

Spørgeskemaet til uddannelsessøgende blev udsendt til en elev, kursist eller studerende på de samme syv uddannelsesinstitutioner og testet på lignende vis som i pilottesten blandt virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

Følgende uddannelsesretninger var repræsenteret i pilottesten af spørgeskemaerne til uddannelsesinstitutioner og uddannelsessøgende:

- stx
- htx
- hhx
- erhvervsfaglige uddannelser
- KVU
- MVU
- VUC

Alle syv pilotinterview med uddannelsesinstitutioner og uddannelsessøgende blev gennemført som planlagt.

7.2 Gennemførelse af undersøgelsen

Spørgeskemaerne blev udsendt 16. marts 2005. På baggrund af en række henvendelser fra uddannelsesinstitutioner revurderede og forlængede EVA den oprindeligt fastsatte svarfrist. De uddannelsesinstitutioner og virksomheder hvis besvarelse ikke var registreret inden 5. april, modtog en rykkerskrivelse pr. brev fredag den 8. april. Uddannelsesinstitutioner hvor der ikke var registreret nogen besvarelser fra uddannelsessøgende, modtog ligeledes en rykkerskrivelse som uddannelseslederen blev bedt om at omdele til uddannelsessøgende han eller hun havde udvalgt til besvarelse.

Den praktiske opgave vedrørende udsendelse og indscanning af returnerede spørgeskemaer blev varetaget af scanningsbureauet Express Fulfilment Services. Fejl i opsætningen hos scanningsbureauet resulterede i at de spørgeskemaer der blev udsendt i forbindelse med undersøgelsen blandt uddannelsessøgende, var behæftet med fejl, idet spørgsmål 6, 7 og 8 ikke blev optrykt. Fejlen blev opdaget efter udsendelse af spørgeskemaerne, og erstatningsskemaer blev udsendt dagen efter. Imidlertid havde uddannelsessøgende på nogle uddannelsesinstitutioner allerede nået at besvare og indsende spørgeskemaet inden erstatningsskemaerne nåede frem. Svarprocenten på spørgsmål 6, 7 og 8 i undersøgelsen blandt uddannelsessøgende er derfor lavere end på de andre spørgsmål.

7.2.1 Undersøgelsen blandt virksomheder

Spørgeskemaundersøgelsen blandt virksomheder er gennemført på baggrund af en repræsentativ stikprøve blandt virksomheder i Danmark med mere end 100 ansatte. Stikprøven er udtrukket fra Købmandsstandens Oplysningsbureaus database Webdirect over virksomheder i Danmark. Bruttostikprøven var på 600 virksomheder.

Efterfølgende er EVA blevet kontaktet af 7 virksomheder som har bedt om at blive taget ud af undersøgelsen da de ikke indgik i undersøgelsens målgruppe, f.eks. fordi de aktuelt havde færre end 100 ansatte. Derudover var der 13 breve som postvæsenet ikke kunne placere på de adresser der var opgivet i Købmandsstandens Oplysningsbureau. Også disse 13 virksomheder blev taget ud af undersøgelsen.

Nettostikprøven blev derfor på 580 virksomheder. Forskellen på 20 virksomheder mellem bruttostikprøven og nettostikprøven har ingen praktisk betydning for anvendelsen og fortolkningen af data.

Tabel 56
Bruttostikprøve og nettostikprøve

	Antal virksomheder
Bruttostikprøve	600
Uden for undersøgelsens målgruppe	7
Breve som ikke kunne placeres på adressen	13
Nettostikprøve	580

Tabel 57 viser svarprocenten i undersøgelsen blandt virksomheder.

Tabel 57
Svarprocent i undersøgelsen blandt virksomheder

	Bruttostikprøve	Nettostikprøve	Indkomne svar	Svarprocent
Virksomheder	600	580	251	43,3 %

En gennemgang af svarene viser at der ikke er skævt bortfald i forhold til branche og størrelse af virksomhed. Det er således eksempelvis ikke udelukkende offentlige virksomheder der deltager i undersøgelsen.

7.2.2 Undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner

Undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner gennemførtes som en totalundersøgelse blandt

- gymnasiale uddannelser (stx, hf, htx og hhx)
- erhvervsuddannelser (EUD, landbrugsskoler og social- og sundhedsskoler)
- almen voksenuddannelse
- korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

I forbindelse med undersøgelsen fik uddannelseslederen på hver institution tilsendt et spørgeskema. På lange videregående uddannelser blev hver uddannelsesinstitution på forhånd bedt om at udpege en kontaktperson på fakultetsniveau. I alt blev der udsendt 600 spørgeskemaer som et led i denne undersøgelse.

Efterfølgende er EVA blev kontaktet af 5 uddannelsesinstitutioner der af forskellige årsager ønskede at blive taget ud af denne undersøgelse. En institution begrundede f.eks. dette med uddannelseslederens nylige dødsfald, og at en ny uddannelsesleder endnu ikke var konstitueret.

Samlet set er undersøgelsespopulation på 595 institutioner. Forskellen mellem den oprindelige population og den rensede population har ingen betydning for anvendelsen og fortolkningen af data.

Tabel 58
Population

	Antal uddannelsesinstitutioner
Oprindelig population	600
Renset population	595

Tabel 59 viser svarprocenten i undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner.

Tabel 59
Svarprocent i undersøgelsen blandt uddannelsesinstitutioner

	Population	Renset population	Indkomne svar	Svarprocent
Uddannelsesinstitution	600	592	474	80,1 %

Denne svarprocent er særdeles tilfredsstillende i undersøgelser af denne type. En gennemgang af svarene viser ydermere at der ikke er skævt bortfald i forhold til hvilke uddannelsesinstitutioner der har besvaret spørgeskemaet.

EVA vurderer derfor at svarene er dækkende for de typer af uddannelsesinstitutioner der deltager i undersøgelsen, og at data er pålidelige og gyldige.

7.2.3 Undersøgelsen blandt uddannelsessøgende

Spørgeskemaundersøgelsen blandt uddannelsessøgende er baseret på en repræsentativ stikprøve.

Spørgeskemaerne til uddannelsessøgende er udsendt til uddannelseslederen der er blevet bedt om at uddele et vedlagt antal spørgeskemaer til tilfældigt udvalgte uddannelsessøgende.

Efterfølgende har 8 uddannelsesinstitutioner henvendt sig og bedt om blive taget ud af undersøgelsen. Årsagerne har f.eks. været at de er blevet lagt sammen med andre uddannelsesinstitutioner.

Tabel 60
Bruttostikprøve og nettostikprøve i undersøgelsen blandt uddannelsessøgende

Uddannelsesretning	Antal institutioner	Antal skemaer pr. institution	Bruttostikprøve	Institutioner der er taget ud	Nettostikprøve
Stx	96	4	384	4	368
Hf	51	4	204		204
Hhx	53	6	318		318
Htx	39	8	312		312
Erhvervsfaglige uddannelser	94	6	564	2	552
KVU + MVU	173	3	519	2	513
VUC	68	9	612		612
I alt	574	-	2913		2879

Tabel 61 viser svarprocenterne for undersøgelsen blandt uddannelsessøgende.

Tabel 61
Svarprocent i undersøgelsen blandt uddannelsessøgende

Bruttostikprøve	Nettostikprøve	Indkomne svar	Svarprocent
2913	2879	1915	66,5 %

Denne svarprocent er umiddelbart tilfredsstillende i undersøgelser af denne type. For at være på den sikre side undersøger vi dog også svarprocenterne for enkelte uddannelsesretninger.

Tabel 62
Svarprocenter for enkelte uddannelser i undersøgelsen blandt uddannelsessøgende

Uddannelse	Nettostikprøve	Returnerede skemaer	Svarprocent
Stx	368	253	68,8 %
Hf	204	143	70,1 %
Hhx	318	251	80,2 %
Htx	312	238	76,3 %
Erhvervsfaglige uddannelser	552	320	58,0 %
KVU + MVU	513	357	69,6 %
VUC	612	353	57,7 %
I alt	2879	1915	66,5 %

Af tabel 62 fremgår det at svarprocenten for erhvervsfaglige uddannelser og VUC er lavere end for de andre uddannelsesretninger. Svarprocenten for de øvrige uddannelsesretninger fra regnet VUC og erhvervsuddannelser er 72,4 %.

En udfordring i konstruktionen af spørgeskemaet var at det skulle dække et bredt spektrum af uddannelser. I sagens natur vil der være store forskelle på forudsætningerne for at besvare et spørgeskema hos en kursist på VUC/avu og en studerende på en mellemlang videregående uddannelse. Men baseret på erfaringerne fra pilottesten vurderer EVA at spørgeskemaet til uddannelsessøgende har været i stand til at levere pålidelige og gyldige data.

7.3 Afrapportering

Afrapporteringen i kapitel 3,4 og 5 baserer sig dels på frekvenstabeller, dels på en undersøgelse af sammenhænge mellem respondenternes svar på forskellige spørgsmål.

I afrapporteringen i kapitel 3,4 og 5 er de 6 forskellige svarmuligheder af hensyn til læserens mulighed for at danne sig et overblik slået sammen således at meget uenig, uenig, overvejende uenig etc. afrapporteres sammen, og overvejende enig, meget enig, meget enig etc. afrapporteres sammen.

I de to stikprøvebaserede undersøgelser afrapporteres kun signifikante sammenhænge mellem baggrundsvARIABLE som uddannelsesretning eller virksomhedens størrelse og stillingtagen til eller vurdering af forskellige forhold. Der er anvendt χ^2 -test til denne analyse.

I kapitel 3 og 4 omtales de grundlæggende erhvervsfaglige uddannelser der medvirker i undersøgelsen, nemlig tekniske og merkantile erhvervsuddannelser, social- og sundhedsskoler og landbrugsskoler, under et som erhvervsfaglige uddannelser.

I kapitel 3 omtales kortere og mellemlange videregående uddannelser under et som videregående uddannelser.

Med den adgangsgivende uddannelse menes den uddannelse der går forud for elevens, kursistens eller den studerendes nuværende uddannelse.